ТЭЖЭЭЛ БЭЛЭДХЭЛГЭДЭ БҮХЫ ХҮСЭЕЭ ЭЛСҮҮЛЭЕ!

ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

46-дахи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 164 (12068)
1969 оной
июлиин 16,
среда

Сэн 2 мүнгэн

ФОТОРЕПОРТАЖ

ХҮБШЫН ҮБҺЭ АБАГШАД

Прибайкалец» колхозой түб тосхонhоо hаар гурбан час болобобди. Тэжээл дхэжэ байhан зон дүтэ нааша харагда- й. Тука тосхонhоо шанха зүүлжээ гүйл- ябаhан «ГАЗ-51» машинын жолоошон . Юртвенсон хүхюутэй болоhон янзатай жэ хэлэбэ:

Үбhэшэднай дүтэлөө. Тэдэнэр Исток оной эрьедэ майхануудаа татанхай. ээ ашажа хоноо hаамнай hайн байгаа. дангүй брезент майханууд, үбhөөр хэ- отогууд харагдажа, үбhэшэдэй хажуу- сохихо, трактор, машинаяа заhаха абяан стоно. Нагшуургаар нэгэ газарта суг- hан томо бухалай хажууда үбhэ, hо- ю багсалан уядаг пресс хүдэлнэ. 20—25 ограммаар уягдаhан хатанхай үбhэнэй машинада ашажаар бэлэн болонхой ки зураг).

Үбhэнэй пресслэгдэжэ байhан газарай зүүн тээ гар хажууршад А. Добрынин, П. Лукич, И. Старков, Г. Бурдуковский, М. Горбунов гэгшэд hогооборишье үлөөн- гүй энэ сабшалангые нарин нягтаар сабша- жа абана (2-дохи зураг).

— Арбан хоногой турша соо хүбшын энэ сабшалангhаа тюк болгогдоhон 216 центнер үбhэн колхозой үбhэнэй сарайда зөөгдөө. Энэ багай 200 гектар сабшалан хуряагаад байхадамнай сохом 2 мянган центнер үбhэн абтаха,— гэжэ эндэхи үбhэшэдэй звеное даагша Михаил Иванович Горбунов хөөрэ- нэ (3-дахи зураг).

К. ГАБАЕВ.

Прибайкалиин аймаг.

ҮБҺЭШЭДЭЙ ЗВЕНОНУУД

Баргажанай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз 10—10 хүнhөө бүрилэhэн 25 звено эмхидхэжэ, июлиин 10-да үбhэндөө гараба. Манай колхозой ажалшад нёдон- до жэлдэ 31 мянган центнер үб- hэ хуряаха даабаряа 32 мянган- да хүргэжэ, hайн шанартай үбhэ ехээр хуряаhан юм. Харин мүнөө жэлдэ 36 мянган центнер үбhэ хуряаха гэhэн даабари абаабди.

Н. Ламадиевай даадаг звено- гойхид нёдондо жэлдэ 1200 цент- нер үбhэ хуряаха даабаряа 1600 центнертэ хүргэжэ, ажалай үль- гэр жэшээ харуулаа бэлэй. Түрүү звеногойхид мүнөөшье жэлдэ ехэ үбhэ хуряахаар шиидэнхэй.

Хэнэйшье мэдэхээр, мүнөө жэл- дэ хура бороо биража ороогүй. Ушар тиимэhээ ногоон үшөөл наб- тар. Гэбэшье Баргажанай эрьеын Зүгэйтэ, Арбуун гэхэ мэтын наб- тар гол газарнуудта ногоон hай- наар ургаhан байна. Энэ ногоо саг болзор соонь хуряаха хүсэ- лэнтэйгөөр Б. Цыбеновэй, Д. Хор- гановай, Д. Дармаевай болон Н. Гармаевай звенонууд тиишэ ошобо.

Арбуунай, Зүгэйтын голой үбhэ саг болзор соонь хуряажа шадаа hаа, манай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой малшад, хонишод баян бардамаар үбэлые дабажа гараха.

Б. БУДАЕВ.
Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой партбюрогой секретарь.

ХУРЯАЖА ХЭЗЭЭ ЭХИЛХЭ ЮМ?

Зундаа хура бороогой хомор- шог байгаашье hаань, XXI парт- съездын нэрэмжэтэ колхозой за- рим сабшалангай ногоон яhала hайн гаранхай. Жэшээнь, эндэхи Бууса, Арьбажал гэжэ ойн соор- хой, шииг нойтоор таhалдадаггүй газарта үндэр, үдхэн ногоон пэгшыжэ hууна.

Эндэ 172 гектар сабшалангые колхозой түрүү луговод Артем Кириллович Перелыгин даажа абаад, тэрэниие уhалха, үтэг- жүүлхэ, ногоо hайнаар ургуулха гэжэ нилээд оролдоо. Нёдондо на- мар тус сабшалан дээрэ 32 тонно минеральна үтэгжүүлгэ оруулаг- даа, наг шэбхэшье hайса гаргаг- даа. Илангаяа энэ луговод ха- бартаа хаhа сагыень алдангүй, түрүүн нэгэ дахин уhалаад, удаань хоёрдохёо уhалжа, мүнөө гурбадахяа ундалуулжа дүүр- гүүтэй байна.

— Арай гэжэ, бүхы шадалаа- раа оролдожо ургуулhан сабша- лангаймни ногооe хагдаруулан- гүй, эгээл шэмэтэй байхадань түргэн хуряажа абыт,—гэжэ Ар- тем Перелыгин отделениингээ хү- тэлбэрилэгшэдые яаруулhаар үнинэй.

— Буусын, Арьбажалай сабша- лангай ногооe июлиин 15-hаа нэ- гэшье хожомдонгүй сабшаад, ху- ра бороодо оруулангүй хуряажа абаал hаа, малай эдихэ үбhэн га- раха. Харин багахал хожомдуу- лаа hаа, шанарынь эрид мууда- шаха, хэhэн хүдэлмэри дэмы хо- сорхо,—гэжэ мүнөөшье тэрэ хэ- лэнэ.

Артем Кириллович өөрөө үглөө мүноогүй үбhэндөө гарахаар бэ- лэн. Тэрэ жэл бүхэндэ үбhэшэдэй звеное хүтэлбэрилжэ, даажа бай- hан сабшалангайнгаа үбhэ абадаг юм.

— Мүнөө жэлдэшье эндэхи сабшалан дээрэhээ яhала ехэ үб- hэн гарахаар. Би өөрөө үбhэеэ дээрэнь сомохо тракторай 100 шарга түхеэрэнхэйб,—гэжэ тэрэ хөөрэнэ.

Тэрэшэлэн колхозой дүршэлтэй луговод Даниил Матвеевэй даадаг сабшалангай ногоон баhал муу бэшэ. Хоёр жэлэй урда тээ эндэ- хи Бута гэжэ газар энэ луговодто даалгагдаа hэн. Тэрэ үедэ тэндэ- hээ бүхыдөө 1500 центнер үбhэн абтадаг байгаа. Харин нёдондо энэ сабшалан дээрэhээ 3100 центнер hайн үбhэн хуряагдаа юм.

— Байгша ондошье Бутын сабшалан дээрэhээ 3200 цент- нерhээ бага бэшэ үбhэн абтаха байха,—гэжэ нүхэр Матвеев хэ- лэнэ.

Нэгэ үгөөр хэлэбэл, Ташалан- гай XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой ехэнхи сабшалангай ур- гаса муу гэхээр бэшэ. Тэрэниие сабшажа, хуряажа абаха сагшье тулажа ерээ. Теэд эндэхи отделе- ниин хүтэлбэрилэгшэд үбhэндөө орохоё яаранагүй, үшөө хүсэл бэлдээшьегүй байна. Үбhэ тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэриин түсэбшье табигдаагүй, олонхи зониинь, илангаяа механизаторнуудынь үб- hэ хуряалгын үедэ хаана, ямар хүдэлмэри хэхэеэ үшөө мэдээгүй байhаар. Звенонуудыньшье эмхид- хэгдээ, бүридхэгдөөгүй.

Энэ отделенидэ тракторай 6 косилка бии. Тэдэнэйнь оройдоол дүрбэниинь заhагданхай. Харин тармуурнуудынь hаял заhагдажа байна.

— Бүхы техникээ ойрын 4-5 үдэртэ заhабарилжа дүүргэхэбди, —гэжэ отделениие эрхилэгшэ нү- хэр Ермолаев хэлэнэ.

Тиихэдэ хүдэлмэришэдөөршье хөөрэлдэхэдэ, запасной частиин үгы дээрэhээ косилка, тармууг- нуудай хэзээшье бэлэн болохонь мэдэгдэнэгүй гэнэд.

Тэрэнhээ гадна, морин косилка, тармуур, аса, хажуур гэхэ мэтэ зэр зэмсэгүүдыньшье үшөө хүсэд бэлэн болоодүй. Жэшээлхэдэ, дүр- бэн морин косилкань задархай хэбтэнэ.

Хэнэйшье мэдэhээр, энэ жэлдэ ган гасуур боложо, добо газарай ногооной гарасые ехээр гэдэргэ татаа. Тиимэhээ тэндэхи ногооe хожомшог сабшаха ёhотой боло- но. Энээниие хараада абажа, мү- нөө үнэтэ сагаа гээнгүй, бараг hайнаар ургаhан ногоотой газа- райнгаа ургаса эртээнhээ сабша- жа, шэмэтэй ногоон байхадань хуряажа абаха зэргэтэй. Тиигээ- гүй hаа, иигээд июлиин тэнгhээ хойшо хура бороогой ехэ оробо- лынь тон шахардуу саг болохол. Энээниие Ташалангай отделениин хүтэлбэрилэгшэд юундэ ойлгоно- гүй гээшэб?

Р. БУДАЕВ.

Загарайн аймаг.

...ЭНҮҮД АМЖАЛТАТАЙГААР ҮНГЭРБЭ

...ьдэ июлиин 14-дэ Германиин Демократическа Рес- ...ын партийно-правительственна делегацитай хэгдэhэн ...үүд амжалтатайгаар үнгэрбэ.

...ет талаhаа КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь ...режнев, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ...й Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косы- ...ПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК- ...етарь А. П. Кириленко, КПСС-эй ЦК-гай секретарь ...атушев болон бусад тушаалта хүнүүд хэлсээндэ ха-

...эй талаhаа СЕПГ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ...Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ В. Штоф, ...й ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СЕПГ-гэй ЦК-гай ...рь Э. Хонеккер, СЕПГ-гэй Политбюрогой гэшүүн, ...й ЦК-гай секретарь Г. Миттаг, ГДР-эй Гүрэнэй Сове- ...үүлэгшын орлогшо, ГДР-эй Арадай палатын түрүү- ...Христианско-демократическа союзай түрүүлэгшэ ...инг болон бусад хэлсээндэ хабаадалсаа.

...сээнэй үедэ СССР ГДР хоёрой хоорондохи аха дүү- ...барисаа болон бүхы талын харилсаануудые сааша- ...жүүлхэ, хүгжөөхэ асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэв. ...ба ГДР-эй хамтын хүсэл оролдолгоёо зорюулжа бай- ...хоорондын коммунис ба хүдэлмэришэнэй хүдэлөө- ...н уласхоорондын байдалай шухала асуудалнууд ту- ...алаа аша үрэтэйгөөр зүбшэлөө.

...нь ГДР-эй партийно-правительственна делегациин Со- ...Союзда айлшалhанай дүнгүүд тухай хамтын мэдүүл- ...агдан абтаа.

...энүүд аха дүүгэй хани барисаанай, үнэн сэдьхэлэй ...долнуудай нэгэн адли байhанай, үгэеэ ойлголсол- ...шон байдалда үнгэрөө.

* * *

...Р-эй партийно-правительственна делегаци июлиин ...ютагаа бусаба.

(ТАСС).

ВЛКСМ-эй ЦК-гай ПЛЕНУМ

...ОСКВА. (ТАСС). ВЛКСМ-эй ЦК-гай VII пленум ...14-дэ ниислэл хотодо нээгдээ. Зүблэхэ зүйлдэнь ...суудал табигдаа: Коммунис ба хүдэлмэришэнэй пар- ...ай уласхоорондын зүблөөнэй дүнгүүд тухай; В. И. ...эй түрэhөөр 100 жэлэй ойдо комсомолой эмхинүүдэй ...эл тухай.

...ПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК- ...екретарь М. А. Суслов Коммунис ба хүдэлмэришэнэй ...үдай уласхоорондын зүблөөнэй дүнгүүд тухай элид- ...хээ.

АХА ДҮҮГЭЙ ХАНИ БАРИСААНАЙ БА ҮНЭН СЭДЬХЭЛЭЙ ОРШОН БАЙДАЛДА

ГДР-эй партийно-правительственна делегациин Советскэ Союзда айлшалhанай дүнгүүд тухай хамтын мэдүүлгэ

КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Верховно Соведэй Президиу- мэй ба Советскэ правитель- ствын уряалаар 1969 оной июлиин 7-hоо 14 болотор ГДР-эй партийно-правитель- ственна делегаци Советскэ Союзда хани ёhоор айлшал- hан байна. Аха дүү хани ба- рисаанай, үнэн сэдьхэлэй оршон байдалда үнгэрhэн айлшалалгын үедэ хоёр гү- рэнүүдэй партийна, гүрэнэй хүтэлбэрилхы ажал ябуулаг- шад СССР-тэ ба ГДР-тэ ком- мунис болон социалис бай- гуулалтын, бүхы талын ха- рилсаануудаа саашадань гүнзэгырүүлгын, хүгжөөлгын асуудалнуудаар, тэрэшэлэн уласхоорондын политикын шухалын шухала асуудал- нуудаар үргэнөөр, ашатай- гаар hаналаа зүбшэлбэ.

Зүбшэн хэлсэhэн асуудал- нуудаар КПСС ба СЕПГ-гэй, Советскэ Союзай ба ГДР-эй правительствануудай нэгэн адли хараа бодолтой, мүн нэгэн адли бодото ажал ябуулга хэдэг байhыень эдэ хэлсээнүүд баталаа гээд хам- тын мэдүүлгэ дотор хэлэгдэ- нэ.

Советскэ Союзай ба Гер- маниин Демократическа Рес- публикын арадуудай хооронг- дохи, Совет гүрэнэй ба Со- циалис Германиин гүрэнүү- дэй хоорондохи, КПСС ба СЕПГ-гэй аха дүүгэй хани барисаан ба хани харилсаа- нууд жэлhээ жэлдэ бүри нягта, бүри түгэс ба аша ехэтэй боложо байна. Тэрэ болбол марксистско-ле- нинскэ hургаалые бэелүүл- хэдээ, социализм ба комму- низм байгуулхадаа нэгэн ад- ли уг зорилготой байhан- дань, үндэhэн национальна ба интернациональна аша туhануудайнь зохилдон таа- ралдаhанда түшэглэнэ. Хоёр гүрэнүүдэй арадуудай түү- хын дүршэл, өөhэдтөө, Евро- пын бүхы оронуудта амгалан байдал, аюулгүй байдал хан- гаха тэдэнэй хэлбэришэгүй хүсэл зориг СССР ба ГДР- эй хоорондохи хани бари- саанда нэбтэрэнхэй.

1949 оной октябриин 7-до Германиин Демократическа Республикые байгуулhан ушар Германиин ба Европын түүхэдэ шэнэ эхи нээhэн байна. ГДР-эй оршон байhан 20 жэл — энэ хадаа немец газар дээрэ демократи ба социализмын түлөө, Герма- ниин урдын эзэрхэг түрим- хэй империалис заншалhаа hалахын түлөө, немец ара- дай хуби заяае эрид хубил- гахын түлөө Германиин хү- дэлмэришэн-таряашанай гү- рэнэй 20 жэлэй туршада хэ- hэн тэмсэл мүн. Энэ хадаа СССР-тэй, бусад социалис гүрэнүүдтэй 20 жэлэй тур- шада аха дүүгэй харилсаа- нуудые бэхижүүлжэ байhан ушар мүн, Энэ хадаа бүхы түби дэлхэйн оронууд болон арадуудтай этигэл найдаба- ри, хани барисаа хүгжөөхэ, эб найрамдал хангаха поли- тикын 20 жэл мүн.

Советскэ Союз ба Герма- ниин Демократическа Рес- публикын хоорондохи нягта хани барисаан ба бүхы та- лын харилсаанууд социалис интернационализмын жама ёhонуудта адли тэгшэ байл- гын, национальна бэеэ даан- хай байдалыень хүндэлхэ ба аха дүүтэй харилсаа туhа- лалсалга болон hаналаа нэ- гэдэлгэ эшэ үндэhэтэй гээд хамтын мэдүүлгэ соо онсолон тэмдэглэгдэнэ. Хоёр гүрэнүүдэй партинууд болон правительствануудай хооронг- до боложо байдаг саг үргэл- жын зүбшэлдөөнүүд болон мэдээсэлнүүд эдэ жама ёhо- нуудые үдэр бүриин бодото ажал ябуулгадаа хүсэдөөр бэелүүлхэдэнь тэдэндэ hай- наар туhална.

Харилсаануудайнь гол жа- ма ёhонууд болоhон хани ха- рилсаанууд, харилсан туhа- лалсалга болбол хоёр талын ба хамтын уялгануудта үндэ- hэлдэг социалис оронуудай аюулгүйн байдалай тон шу- хала хубинь ба шухала зүй- лынь болоно гэжэ Советскэ Союз ба Германиин Демо- кратическа Республика ха- рана. Тэдэнэр Варшавын до- говорто нэгэдэhэн социалис оронуудай аха дүүгэй сою- зые бүхы хэмжээгээр бэхи- жүүлхэ ба тэрэнэй бэеэ хам- гаалха эмхидхэлые нарижуу- лан hайжаруулха юм.

Табан жэлэй урда тээ ба- талагдаhан хани барисаан, харилсан туhалалсалга ба хани харилсаанууд тухай до- говор хадаа хоёр гүрэнүүдэй хоорондохи холын хараата аха дүүтэй холбоо барисаае үргэдхэхэ, гүнзэгырүүлхэ зо- рилгые тодорхойлно гээд КПСС-эй ЦК ба СЕПГ-гэй ЦК, Советскэ правительст- во ба ГДР-эй правительство тоолоно. Энэ договор болбол ямаршье аюулhаа хоёр гүрэ- нэй амгалан байдал найдам- тайгаар аршалжа шадаха юм.

Советскэ Союз ба Герма- ниин Демократическа Рес- публика өөhэдынгөө гадаа- дын ажал ябуулгада нэгэн адли, хоорондоо тааруу ха- раа шугам бэелүүлнэ гээд мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ. Бу- сад социалис оронуудтай, эб найрамдалай бүхы түрүү хү- сэнүүдтэй суг хамта тэдэнэр ниитын байгуулалтаhаа дул- дыдангүйгөөр гүрэнүүдэй ам- галан ёhоор зэргэ оршон байха жама ёhые уласхоо- рондын тэгшэ эрхэтэй хани харилсаатай бүгэдэндэ дэм- жэгдэhэн үндэhэ hуури бол- гохые хүсэнэ. Тэдэнэр эзэр- хэг түримхэй добтолгын ба дайн сэрэгэй империалис по- литикада эсэргүүгээр, сэрэ- гэй аюулай гуламтануудые усадхахын түлөө эдэбхитэй- гээр тэмсэнэ.

Дэлхэйн социалис байгуу- лалтые hандаргааха, дэлхэйн революционно хүдэлөөе та- hалдуулха гэhэн дээрэлхүү, ленинизмдэ харша эр- мэлзэлгэтэй хитад хүтэлбэ- рилэгшэдэй хараа бодолые Советскэ Союз ба Германиин Демократическа Республика буруушаана. СССР-ые, ГДР болон бусад социалис оро- нуудые худал хуурмагаар хардадаг Хитадай пропаган- дые, мүнөөнэй хитад хүтэл- бэриин зүгhөө гарадаг hүйд- хэлтэ политикые тэдэнэр бу- руушаана.

Хитад тушаа Советскэ Союз ба ГДР-эй баримталдаг хараа бодол гэбэл, хитад арадтай хани барисаагаа байгуулха, дэмжэхэ гэhэн хүсэлэл мүн болоно. Ушар юуб гэхэдэ, хитад арадта со- циалис оронуудтай, бүхы коммунис хүдэлөөнтэй ха- рилсаатай, нэгэдэлтэй бай- хадань ашатай туhатай юм.

Европын аюулгүй байда- лай асуудалнууд хоёр тала- hаа ехэ анхаралтайгаар хара- жа үзэгдөө. Варшавын дого- ворто хабаададаг гүрэнүүд Европодохи эб найрамдал ба аюулгүй байдалые бэхижүүл- хэ үргэн ехэ ба тодорхой түсэб зохёогоо гээд тэдэнэр онсолон тэмдэглэбэ.

Аюулгүй байдалай ба ха- ни харилсаанай асуудалнуу- даар ниитэ Европын зүблөө зарлаха тухай социалис гү- рэнүүдэй дурадхал Европын олонхи гүрэнүүдтэ дэмжэгдэ- жэ байhандань хананги бай- hанаа Советскэ Союз ба ГДР мэдүүлгэ соогоо тэмдэг- лээ. Хоёр талын hанамжын ёhоор, Европын арадуудай конгресс болбол бэе бэеэ ойлголсолгын, этигэл найда- бариин, хүршэ ёhоор оршон байха замда ехэ hайн эхи табижа үгэхэ hэн. Энэ ду- радхалые социалис гүрэ- нүүд, Европо түбэй эб най- рамдалда дуратай бүхы оло- ниитэ дэмжэнэ.

Европодо түгшүүрилтэ байдалые бии болгожо бай- hан гол шалтагаан гэбэл, ФРГ-гэй милитарис, үhөөгөө абаха хараа шугам болоно гээд мэдүүлгэ соо заагдана.

Европые шэнэ дайнай аюулhаа абархын, ниитын байгуулалтаhаа дулдыдан- гүйгөөр, Европын бүхы, ехэ багагүй, гүрэнүүдэй хооронг- до амгалан, бүхы талын ха- рилсаа байгуулха арга бо- ломжо нээхын тула бусад социалис гүрэнүүдтэй суг хамта бүхы хүсөөрөө орол- дохо байhанаа Советскэ Со- юз ба Германиин Демокра- тическа Республика тусхай- таар мэдүүлнэ.

Экономическа болон на- учно-техническэ харилсаа- нуудаа саашадань бэхижүүл- хэ, хүгжөөхэ асуудалнуу- дые хоёр тала анхаралтай- гаар хаража үзөө. Хоёр оро- ной хоорондо ашаг ехэтэй худалдаа наймаан хэлбэри- шэгүйгөөр ургана гээд тэдэ- нэр тэмдэглэбэ. Бүтээсэ ехэ- тэй машина болон түхеэрэл- гэнүүдые, түүхэй эд ба эдлэл хэрэгсэлнүүдые, мүн арадай хэрэглэлэй эд бараануудые бүри ехээр бэе бэедээ ху- далдаха гэжэ хараалагдаба.

СССР ба ГДР-тэ наука, культура болон искусствын бурьялан хүгжэhэн ушар энэ талаар харилсаануудаа арь- бадхаха арга боломжо нээжэ үгэнэ.

Советскэ Союзай Комму- нис парти, Германиин социа- лис нэгэдэмэл парти хоёр оронуудай хоорондохи аха дүүгэй харилсаануудые хүг- жөөхэ түүхын үйлэ хэрэгые зоригжуулдаг, шэглүүлдэг, эмхидхэдэг хүсэн мүн.

СССР-эй ба ГДР-эй пар- тийно-правительственна де- легацинууд В. И. Ленинэй түрэhөөр 100 жэлэй ойдо бэлэдхэлэй орон бүхэндэ ямараар ябажа байhан ту- хайнь бэе бэедээ мэдээсэбэ.

СЕПГ-гэй Центральна Ко- митет, ГДР-эй Гүрэнэй Со- вет ба Министрнүүдэй Совет Социалис Германиин гүрэнэй 20 жэлэй ойн hайндэртэ ер- хыень Советскэ Союзай пар- тийно-правительственна де- легациие уриба. Уряань баяр- тайгаар хүлеэн абтаа.

ПАРТИИН РАЙКОМҺОО МЭДЭЭСЭНЭ

ТҮРҮҮШҮҮЛ— ПАРТИИН ЗЭРГЭДЭ

Загаһатын совхозой түрүү хонишон Зоя Тарасовна Степанова жэлһээ жэлдэ һайн амжалта туйладаг, мэргэжэл шадабаряар баян малшан болонхой. Энэ жэлдэ зуун эхэ хонин бүхэнһөө 93 хурьга түлжүүлээд байна. Уялгань 90 хурьган һэн. Һая хурьгадаа эхэһээнь таһалжа тушаахадань, толгой бүриинь амидын шэгнүүр дунда зэргээр 24 килограмм татаба. Мүнөө хониной ноохо хайшалжа эхилээ. Толгой бүриһөөнь гурбан килограммһаа үлүү нооһон абтана. Ажалай түрүүшүүлэй нэгэн З. Т. Степанова КПСС-эй гэшүүндэ кандидадаар абыт гэһэн мэдүүлгэ партийна организацидаа бариһан юм. Тэрэнэй хүсэл бэелүүлэгдээ. Загаһатын коммунистнуудай суглаанай шиидхэбэриие КПСС-эй райкомой бюро баталаа.

Мүн тэрэшэлэн Чисаанын совхозой түрүү һаалишан Надежда Тимофеевна Шкедова, «Первомайский» совхозой МТМ-гэй слесарь Дансаран Аюшеевич Вандановые гэгшэдые партиин гэшүүндэ кандидадаар абаха тухай тогтоолнууд бюро дээрэ баталагдаба.

ГАЗЕТЭ БА ЭДЭБХИТЭД

Аймагай «Хэжэнгын гол» гэжэ газетын хүдэлмэриие улам һайжаруулха, тэрэнэй хүдэлмэришэн ба хүдөө бэшэгшэдэй эдэбхи үүсхэлые бүри дээшэлүүлхэ зорилгоор тус газетын редакциин дэргэдэ штатнабэшэ долоон таһаг эмхидхэхэ гэһэн редколлегиин дурадхалые партиин райком дэмжэбэ. Тэдэниие хүтэлбэрилхэ хүнүүд баталагдаба.

Жэшээнь, түрүү дүй дүршэл дэлгэрүүлхэ таһагые аймагай хүдөө ажахын үйлэдбэриин управлениин главна агроном нүхэр Тобшоноев, информациин — партиин райкомой инструктор нүхэр Касаткин, экономикын — үйлэдбэриин управлениин түсэблэлгэ-үйлэдбэриин таһагай начальник нүхэр Балдандоржиев, сэрэгэй-патриотическа хүмүүжүүлгын — аймагай военком нүхэр Ринчиндоржиев, арадай хиналтын — аймагай главна ветврач нүхэр Бадмаев, һургуулиин — аймОНО-гой инспектор нүхэр Шойбонов, соёл болбосоролой ба ажаһуудалай — аймгүйсэдкомой культурын таһагые даагша нүхэр Батуев гэгшэд хүтэлбэрилхэ байна.

Штатнабэшэ таһагууд өөһэдынгөө эдэбхитэдые бүридхэжэ, түсэбөө табижа, хүдэлжэ эхилээ.

Информациин хэрэг һайжаруулха

Аймагай партийна организациин эмхидхэн ябуулдаг партийна болон политическэ информациин мүнөөнэй байдалай үшөөл һанаһанда хүрөөгүй байһан дээрэһээ, энэ шухала хүдэлмэриие эрид һайжаруулха зорилгоор КПСС-эй райком дэлгэрэнгы хэмжээ ябуулганууды хараалаа. Тэдэ хэмжээ ябуулганууд партиин райкомой бюро дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ.

Партийна организацинуудта ябуулагдадаг информациие хүтэлбэрилхэ, энэ хэрэг эрхилхэдэнь саг үргэлжын туһа хүргэжэ байха методическа совет КПСС-эй райкомой дэргэдэ эмхидхэгдэбэ. Тэрэ советэй хүтэлбэрилэгшөөр райкомой пропаганда ба агитациин таһагые даагшын орлогшо нүхэр Бальжиров томилогдоо.

Партийна эхин организацинуудаар мүнөө хамтын суглаанууд зарлагдажа, партийна ба политическэ информациин байдал тухай, саашадань энэ хэрэгые һайжаруулха тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдэнэ. Һаяар КПСС-эй райком энэ асуудалаар тусхай семинар үнгэргэхэнь. Тэндэ бүхы парторгнууд, профсоюзай рабочкомуудай түрүүлэгшэнэр, агитаторнууд, политинформаторнууд, лекторнууд уригдаха юм.

Р. ЦЫМПИЛОВ,
КПСС-эй райкомой хүдэлмэрилэгшэ.

Хэжэнгын аймаг

МАЛАЙ ҮҮЛТЭР БА МЯХА ЭЛБЭГЖҮҮЛ...

Мяхалиг үүлтэрэй мал үсхэбэрилхэ тухай мэргэжэлтын һанамжа: нэгэдэхеэр, үнеэдые, илангаяа гунжадые олоор түрүүлхэ; хоёрдохёор, мяхалиг үүлтэрэй малые нютаг нютагта тааруулжа үдхэхэ; гурбадахяар, үнеэдые зохид хаһа сагтань түрүүлхэ; дүрбэдэхеэр, тугал байхаһаань хойшо зүбөөр түлжүүлхэ.

МАНАЙ совет хүнүүдэй ажабайдал жэл ерэхэ бүри һайжаржа, улам жаргалтай һайхаш, баян дэлгэр боложо байна. Энээнтэй хамта хүн зоной эрилтэ үшөөл ехэ боложо, илангаяа эрхим шанартай эдеэ хоолой зүйл, мяха, һү, үндэгэ бүри ехээр хэрэглэдэг болоно бшуу.

Эгээл тиимэһээ мүнөө адууһа малай тоо толгойе түргэн олошоруулха, ашаг шэмыень эрид дээшэлүүлхэ гээшэ колхоз, совхозуудай шухалын шухала зорилгонуудай нэгэн болоно. Энээниие һайн ойлгожо, ажалшад, малшаднай мяха, һү, үндэгэ гэхэ мэтэ продуктнуудые ехээр абаха, гүрэндөө элбэгээр худалдахын тула бүхы арга боломжо, нөөсэнүүдээ элсүүлэн хүдэлжэ байһаниинь мэдээжэ.

Байгша ондо болоһон партиин обкомой VII пленум дээрэ мяха ехээр абаха, гүрэндэ элбэгээр худалдадаг болохо тухай асуудал үшөө дахин анхаралтайгаар зүбшэн хэлсэгдэжэ, тодорхой хэмжээнүүд хараалагдаа.

Ойрын нэгэ-хоёр жэл соо, мүн саашадаашье мяха ехээр абаха, гүрэндөө элбэгээр худалдаха зорилгые түргэнөөр шиидхэхын тула тусгаар мяхалиг, тобир һайн үүлтэрэй үхэрнүүдые олоор үсхэбэрилжэ, харууһа, тэжээлыень зүбөөр эмхидхэхэ гээшэ ехэхэн удха шанартай гэжэ һанагдана. Илангаяа мүнөө республикын зарим ажахынуудай үхэрэй мяха үйлэдбэрилдэг тусхай мэргэжэлтэй болоод байхада энэмнай бүришье шухала асуудал болоно.

Тиимэһээ республика дотор мяхалиг үүлтэрэй үхэр мал олоор үсхэбэрилдэг болохо тухай тогтожо хэлэхэ һанаатайб.

Һүүлэй хэдэн жэлэй туршада Яруунын, Захааминай, Зэдын, Баргажанай, Хэжэнгын аймагуудай зарим ажахынууд үхэрэй мяха ехээр абадаг тусхай мэргэжэлтэй совхозууд болгогдожо байнхай. Юуб гэхэдэ, Ярууна, Захаамин, Зэдэ, Баргажан, Түнхэн нютагуудта үхэр мал олоор бэлшээн таргалуулха, шахахада таарамжатай бэлшээри, сабшалан элбэг, мүн тэндэхи хүн зониинышье хэр угһаа хойшо эбэртэ боди мал олоор үсхэжэ байһан ха юм.

Хэнэйшье мэдэхээр тэдэ аймагууд һүүлэй үнихэнһөө хойшо малынь гол түлэб нютагай буряад болон симментал хоёрой хоорондоһоо гараһан, һайжаруулагдаһан үүлтэрэй үхэрнүүд болоно.

Теэд мүнөө эрхим шанартай мяха бүри ехээр абаха зорилгын табигдаад байхада, мал үсхэбэрилгын хуушанай технологиие хубилгаха, илангаяа үхэрнүүдэйнгээ үүлтэр һайжаруулжа, нютагай эрхэ байдалда тааруу, бага гаргашатайгаар эрхим шанартай ехэ мяха үгэхэ мал үсхэбэрилхэ хэрэгтэй болоно. Тэрэшэлэн малай харууһа, тэжээлые шэнэ гуримаар эмхидхэхэ, байрыень һайнаар түхеэрхэ, малшадай ажалай түлөөһэ гуримшуулха гэхэ мэтэ асуудалнуудые шиидхэхэ ёһотой болоно.

Нэн түрүүн ямар аймагта али үүлтэрэй мал үсхэбэрилөө һаа таарамжатайб гэжэ тодорхойлхо шухала. Манай һанахада, жэшээнь, Яруунын аймагай «Комсомольский» совхоздо казахай сагаан толгойто гэдэг үүлтэрэй бухануудые нютагай үүлтэрэй үнеэдтэ табижа, үсхэбэрилөө һаа зохисотой. Тиихэдэ Исэнгын совхоздо хальмаг үүлтэрэй үхэрнүүдые ондоо малаар худхангүй, сэбэр зандань өөрыень үсхэбэрилхэдэ таараха байна. Үгышье һаа, тэрэниие мяхалиг герефордско, казахай сагаан толгойто үүлтэрэй үхэрнүүдтэй холижо үсхэбэрилхэдэшье болоно. Харин хальмаг үүлтэрэй мал нютагай үүлтэрэй үхэртэй холиходо таарахагүй гэжэ һанахаар.

Хальмаг үүлтэрэй үхэрые үбһэ тэжээлээр хоморштог аад, бэлшээри элбэгтэй Захаамин мэтэ газарта үсхэбэрилхэдэ таатай. Юуб гэхэдэ, энэ үүлтэрэй мал хуурайшаг уларилтай газарта, ехэнхидээ хээрын бэлшээридэ ябажа, үбэлдөө задагай хорёо соо, юумэнэй нэмэридэ хоножо һураһан, шэрхи, тобир амитад шуу. Мүн хальмаг үүлтэрэй мал манай эндэхи шэмэрүүн уларилтай Захаамин, Ярууна нютагуудта ядамаргүй үдэдэг байна.

Казахай сагаан толгойто үүлтэрэй үхэр хуурай тала, бага элһэтэй губи газарта ехэ даданги, шэрхи, түргэншье томо болодог, үдэсэтэй. Энэ үүлтэрэй хашараг бухануудые 16—18 һаратай болохолоорнь үрэжүүлэдэ табиха, эмэ хашараг, гунжадые 17—18 һаратайдань, тус тустаа 360—380 килограмм татадаг болоод байхадань үрэжүүлхэдэ болоно. Тэдэниие искусственна аргаар үрэжүүлхэ, үгышье һаа, бухада табижа ороондо оруулхада өөрэгүй. 60—70 толгой үнеэд, гунжадта нэгэ буха табиха ёһотой. Тэдэнһээ гараһан түлые нарайһаань зүбөөр түлжүүлжэ шадаа һаа, түргэн томо болгохо, жэлтэйдэнь гурбан центнер хүргэжэ, гүрэндэ тушааха аргатай. Энэ үүлтэрэй малай годод мяханиинь ехэ, тэрэнь 57—62 процентдэ хүрэдэг гэхэ гү, али нэгэ түүшэнь 220—230 килограмм татадаг, дотор өөхэниинь 20—30 килограмм болодог юм.

Һүүлэй хэдэн жэлдэ Яруунын аймагай Исэнгын совхоз хальмаг үүлтэрэй үхэр олоор үсхэбэрилдэг болонхой. Энэ мал хабар түрүүшын ногоондо бэлшэжэ, түргэн таргалдаг, шэгнүүрээ ехээр нэмээдэг байна. Хальмаг үүлтэрэй үхэр ехэ үдэсэтэй, илангаяа эмэ тугал, бурууннууд түргэн томо болодог. Жэшээнь, тугалнуудые багаһаань зүбөөр эдеэлүүлээд, харууһалаад байхада, 6 һаратай болотороо шэгнүүрээ толгой бүхэниинь сүүдхын 800—860 грамм нэмэжэ, 180—190 килограмм татадаг болоно. Тиигэбэшье саашадаа түргэн томо болохоёо болишодог. Яһархуу, һү багатай байдаг. Эгээл тиимэһээ энэ үүлтэрэй эрэ үхэрые гүрэндэ тушаахын тула жэлтэй болоторнь һайнаар эдеэлүүлжэ шахаха хэрэгтэй. Харин эмэнүүдэйнь эгээл һайниинень шэлэжэ үсхэбэрилэ табяад, саашадаа түрүүлхэдээ тугалыень заядажа түлжүүлдэг байгаа һаа зохисотой гэжэ һанагдана.

Герефордско үүлтэрэй, мүн тэрэнэй нэгэдэхи, хоёрдохи үеын мал ямаршье уларилтай газарта, тааража ядадаггүй. Мяханайнгаа шанараар энэ үүлтэрэй мал бусад үүлтэрэйхиһээ дээшээ байдаг. Тэдэ үбһэ тэжээлшье ехэ хэрэглэдэггүй, һайн ногоотой газарта түргэн таргалдаг юм. Герефордско үхэр бэеэр томо, шэгнүүрээ түргэн нэмээдэг. Энэ үүлтэрэй һайн үнеэд тус бүридөө 800 килограмм, бухануудынь — 1100 килограмм татадаг. Годод мяханайнь гараса 65—70 процент болодог, мяханайнь шанаршье тон һайн, амтатай байдаг. Тэдэниие мүнөө Яруунын совхозойхид үсхэбэрилнэ. Герефордско үүлтэрэй малые холын бэлшээридэ туужа абаашахада ехэ шэрхи, халтад гэхэдээ үбдэдэг, үлбэртэдэггүй.

Теэд республика дотор хайшан гэжэ, ямар аргаар мяхалиг үүлтэрэй мал олоор үсхэбэрилдэг болохо гээшэб? Манай һанахада, нэн түрүүн колхоз, совхозуудта, илангаяа мяханай трестын совхозуудта мяхалиг үүлтэрэй үхэр үсхэбэрилхэ тусхай гүүртэ, фермэнүүдые эмхидхэжэ, һүтэй, һү багатайшье үнеэд, гунжадые казахай сагаан толгойто, хальмаг, герефордско үүлтэрэй бухануудай үрөөр үрэжүүлхэ хэрэгтэй. Хоёрдохёор, үнеэд, эмэ хашараг, гунжадые гүрэндэ тушааха ябадалые огтолон хорижо, тэдэнһээ заабол түл абаха шухала. Юуб гэхэдэ, нэгэшье үнеэ, гунжа һубайруулангүй түрүүлжэ шадаал һаа, тугал олон абтаха, мяхан ехээр үйлэдбэрилэгдэхэ бшуу.

Яруунын, мүн тэндэхи «Комсомольский» совхозуудай дүй дүршэл дээрэһээ харахада, нютагай һайжаруулагдаһан үүлтэрэй үнеэд мяхалиг үүлтэрэй буха хоёрой хоорондоһоо гараһан эрэ тугалнуудые һайнаар бэлшээн, шахан таргалуулжа тушаахада, юрын манай эндэхи үхэрнүүдһээ хараа байса ехэ мяхатай, шэгнүүр дарасатай байна.

Мяханай гүүртэ, фермэнүүдтэ үнеэд, гунжадые эгээл зохид хаһа соонь түрүүлхэ ёһотой. Үбһэ тэжээл элбэгтэй ажахынуудта үнеэдые декабрь, январь соошье түрүүлхэдэ өөрэгүй. Юуб гэхэдэ, тугалнуудынь хүхэ ногоон дээрэ гаратараа тус тустаа 200—210 килограмм шэгнүүртэй болохо. Тиигээд тэдэниие зундаа һайнаар бэлшээбэл, намар 280—300 килограмм татахаар, дахин үбэлжүүлэнгүй гүрэндэ тушаахаар болохол. Шэгнүүрээр адли үхэрнүүдэй олон байхынь тула үнеэд, гунжадые ехээр һубайруулангүй, 1,5—2 һара соо бүлтэ түрэхөөр үрэжүүлхэ хэрэгтэй. Тиимэһээ саашадаа мяханай гүүртын үнеэдые нэгэ тогтомол болзор соо түрүүлдэг болохо байна.

Эхээ хүхэжэ байһан тугалнуудые 7—8 һаратайдань тус тустань 200—210 килогармм шэгнүүртэй болгожо эхэһээнь һалгааха ёһотой. Тэрэнһээ ехэ болоторынь хүхүүлжэ болохогүй. Илангаяа тэдэниие эхээ хүхэжэ байхаһаань хойшо үбһэ тэжээл элюулжэ, бороор һургаха шухала. Тиигээгүй һаа, эхэһээнь һалгаахада гэнтэ зүдэрхэ, тураха ха юм.

Тиимэ гүүртэнүүд ямар гуримаар эмхидхэгдэхэ болоноб? Нэгэ гүүртэдэ 130—140 толгой үнеэдые түлтэйнь байлгажа, гурбан хү... хала. Тэдэнэр март—... галнуудаа эхэһээнь ... тябрь болотор бэлш... Удаань тэдэнээ һай... шахаха гүүртэдэ т... үнеэдээ дахин тугал... нэ.

Саашань мяхалиг ... бөөр үсхэбэрилхын т... скэ тоо бүридхэл һай... лекционно-племенной ... домжотойгоор хэхэ ... удха шанартай. Тиим... үүлтэрэй мал үсх... ажахынууд гаргаша ... лекционернүүдые бай... ниие зүб гэхын аргаг... менной хүдэлмэри һ... жэ, эрхим һайн, мя... бухануудые ондоо а... лалдаа һаа, олзо ... бшуу. Жэшээнь, ажах... толгой үүлтэр һайнт... тээшэнь худалдаа һа... гэй сэбэр олзо абаха. ... лекционерэй ажалай ... соо 1584 түхэриг ү... Иигээд ерэхэдээ ажа... риг сэбэр олзо абаха ...

Ямар тобшолол хэх... нахада мяхалиг гереф... мал олон болгохын т... на үрэжүүлгын стан... жа, мяханай фермэн... ороондо оруулха шух... публика соомнай гер... үүлтэрэй 100 толгой, ... мог — 1000 толгой ... Зарим ажахынуудай ... дэ үгтөөд байхада, т... мяха ехээр абадаг, му... лиг үүлтэрэй бухану... жэ, колхоз совхозууд... болгохо саг ерээ. Мү... совхоздо хальмаг сэбэр ... үнеэд, гунжад, 112 ... нууд бии. Тэдэнэй 1... минай аймагта худал... дэ Яруунын аймагай ... ский» совхоз казахай с... үүлтэрэй мал олоор үс... доо ажахынуудта худа...

Эдэ бүхы асуудали... шиидхэжэ шадаа һаа, ... тай мяхан элбэгээр ... худалдагдаха, ажахы... олзо ехэтэйшье болохо...

Л. ...
Буряадай р...
үүлтэртэ мал ...
нэгэдэлэй ...

ШЭНЭЛЭГДЭҺЭН ҮЙЛСЭДЭ

Улаан-Үдын Сперанскын нэрэмжэтэ үйлсэ. Һүүлэй үедэ шулуугаар баригдаһан үндэр сагаан гэрнүүд эндэ олоор ерһын бодожо, хүнэй дура сэдьхэл татана. Һаяшаг Буряадай барилгын управлениин 3-дахи СМУ-гай барилгашад 280 үхибүүдэй саадай байшангай торхо эндэ барижа дүүргээд, дотор талынь хүдэлмэри хэжэ эхилээ.

Байгша оной март һара соо энэ байшангай һуури табигдаһан юм. Харин июлиин хахадаар барилгаяа дүүргээд, гүрэнэй комиссида тушааха гэһэн зорилго барилгашад урдаа табиһан. Тиимэһээ штукатурщигууд болон шэрдэгшэд, модоно дархашууд бултадаа эмхитэйгээр ажаллан, халаанайнгаа даабари үлүүлэн дүүргэжэ, һайн шанартайгаар хүдэлмэрээ бүтээхэ гэжэ оролдоно.

Үнинэй барилгашан Социалис Ажалай Герой Чойбон Цыбикович Цыбиков эндэ хүдэлнэ. Тэрэ халаанайнгаа даабари 40—50 процентээр үлүүлэн дүүргэжэ, залуушуулда түрүү ажалай үльгэр жэшээ харуулна. Балшар заахан үхибүүдтэ баяр баясхалан асарха гэжэ барилгашан бүхэн шиндэнхэй.

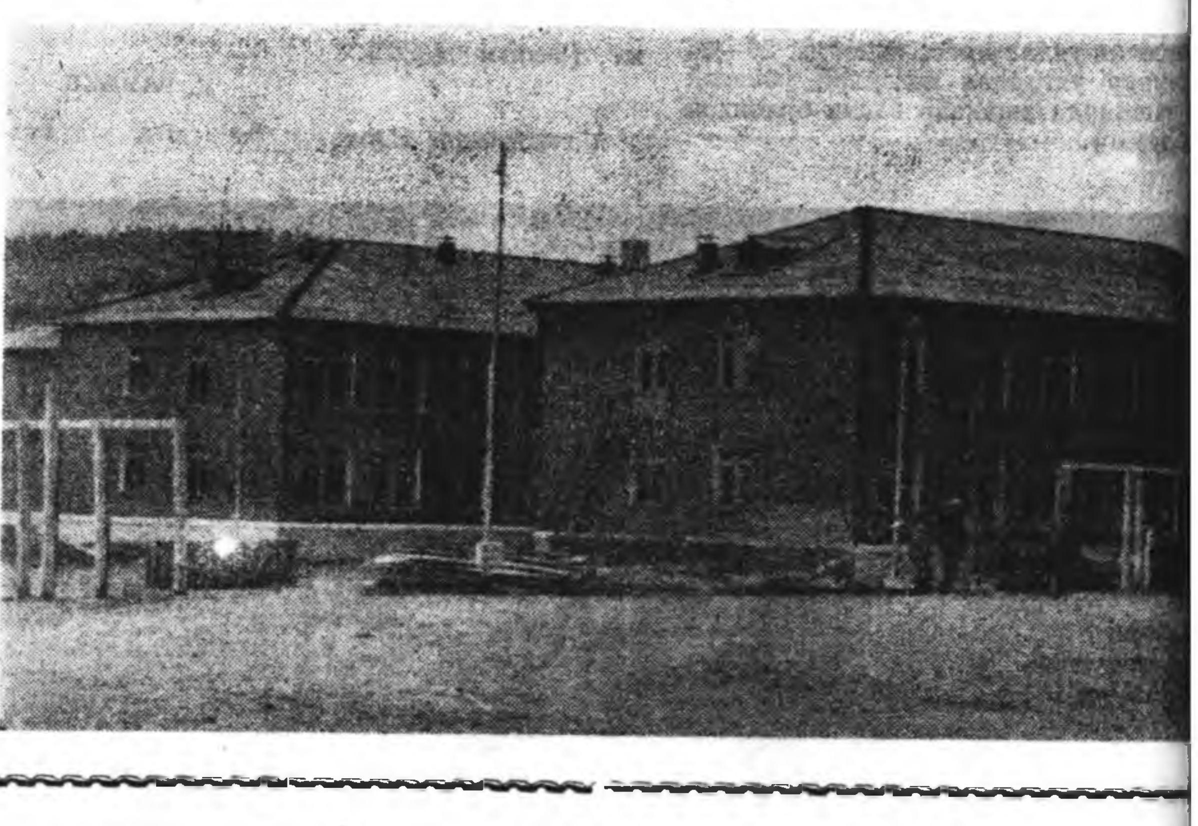
«Теплоприбор» заводой хүдэлмэришэд эндэ уляангир мододые һуулгана, сэсэг ногоо тарижа, саадай газаа талые гоёон шэмэглэнэ. Нэгэ хэдыхэн сагай үнгэрхэдэ бишыхан үхибүүд эндэ байрлажа, хүхюу энеэдэн эндэһээ аялгатан зэдэлдэг болохо.

Зураг дээрэ: 1). Үхибүүдэй саадай шэнэ байшан.

2). Социалис Ажалай Герой Ч. Цыбиков.

К. ГАБАЕВАЙ фототекст.

ХАТААГДАҺАН НУУРАЙ ҺУУРИДА...

Нэлэнхы үргэн тала дайдатай Яруунын аймагые нуур, сөөрэмөөр элбэг нютаг гэжэ манай Буряад орондо дэмы хэлсэдэггүйнь мэдээжэ. Мүнөө эдэ нуур, сөөрэмүүдэй амидаралта уһые аймагай зарим ажахынууд зүбөөр хэрэглэжэ, бүшэмэг ногоо ургуулжа абахые оролдоно.

Намар, үбэлэй үедэ ниитынгээ малда дутамаггүй хүрэмөөр үбһэ хуряажа абахые эрмэлзэһэн ажахы бүхэн сабшалангаа уһалхаһаа гадна, тэндээ наг шэбхэ, минеральна үтэгжүүлгэ ехээр гаргахые оролдоно. Энэ талаар Нарһатын совхоз һайн байдалтай. Мүнөө тус ажахынхид Хаймисаан гэжэ газарые Ехэ Ярууна нуурай уһаар ундалуулжа байнхай. Урдань энэ газартань гурбан нуур мэлмыжэ байдаг һэн. Хэдэн жэлэй урда тээ тус ажахы дурсагдагша гурбан нуурай уһые хатаажа, тэрэ ехэ газарай үбһэ ногоо сабшажа абаха зорилго табяа бэлэй.

— Нуурнуудай хатаагдаһан түрүүшын зун энэ тала дайда дээрэһээ ехэ үбһэн хуряагдажа, дунда зэргээр гектарай 20 центнер ургаса абтаа һэн, - гэжэ совхозой мелиоративна отрядай бригадир нүхэр Эрдынеев хөөрэнэ.

Үнгэрэгшэ жэлэй намар «Сабшалан дээрэ наг шэбхэ гаргаха», гэһэн габшагай һарын республика дотор соносхогдоходо, Нарһатын совхоз сабшалан һайжаруулха тусхай отряд эмхидхэһэн байгаа. Тиин совхозой үнинэй мэргэжэлтэ, агроном Цырен Бадмаевич тус отрядай ударидагшаар табигдаһан. Отрядай мэдэлдэ газараа үтэгжүүлхэ, наг шэбхэ зөөхэдэ хэрэгтэй техникэ үгтэһэн юм. Ажалай баян дүршэлтэй болоһон нүхэр Эрдынеев шэнэ даабаридаа эзэн ёһоор хандажа, агротехническэ заабариин ёһоор сабшалан дээрээ наг шэбхэ, минеральна үтэгжүүлгэ гаргаһан, сабшалангайнгаа нуга тохойнуудые сэбэрлэһэн байгаа.

— Мүнөө «НДВ-60» түхэлэй гурбан бүлүүр станцяар Ехэ Ярууна нуурай уһа бүлэжэ, Хаймисаанайнгаа бүхы сабшалангые уһалжа дүүргэбэбди. Һүүлэй хэдэн үдэрэй туршада хоёрдохёо уһалжа эхилээд байнабди,—гэжэ нүхэр Эрдынеев хөөрэнэ.

Нуурһаа урдажа гараһан хоолой дээрэ тодхоргдоһон насосуудай уһан хэдэн һалаагаар урдахуулагдажа, Хаймисаанай нэлэнхы үргэн талые ундалуулна. Мүнөө эндэ Хяагтын хүдөө ажахын техникум дүүргэжэ ерэһэн комсомол басаган Валентина Елбонова, моторист Доржи Цыдыпов гэгшэд дежурлажа байгаад, сабшалангаа уһална.

Үнгэрэгшэ жэлдэ Хаймисаанай 800 гектар сабшалан дээрэһээ 5000 центнер үбһэн хуряагдаа юм. Тиихэдэ сабшалангынь уһалагдаагүй байһан. Харин сабшалан һайжаруулха отрядай гэшүүд байгша ондо гектарай 20 центнерһээ бага бэшэ үбһэ хуряажа абаха зорилго урдаа табина.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ (зүүн гарһаа): совхозой главна агроном В. А. Жданов, уһалууриин отрядай хүтэлбэрилэгшэ Ц. Б. Эрдынеев, мелиоратор В. Елбонова гэгшэд бүлүүр станциин дэргэдэ.

Авторэй фото.

ҮРГЭНӨӨР ЗҮБШЭН ХЭЛСЭН...

Хүдөө ажахын артелиин жэшээтэ шэнэ Уставай проектые Түнхэнэй аймагай колхозингууд өөһэдынгөө хамтын суглаанууд дээрэ зүбшэн хэлсэжэ байнхай.

Колхозно ажабайдалай гол хуулиин проектые малшад, таряашадай һайнаар шудалһыень Ленинэй нэрэмжэтэ, «Восточные Саяны», «Сибиряк» колхозуудта үнгэргэгдэһэн суглаанууд тодоор гэршэлнэ. Жэшээнь, «Сибиряк» колхозой гэшүүдэй суглаан дээрэ жэшээтэ Уставай проект зүбшэн хэлсэһэн ушар хадаа тэндэхи колхозингуудай парти, правительствынгаа ябуулжа байһан хэрэгүүдые үндэрөөр сэгнэжэ, зүбөөр ойлгодогыень, өөһэдынгөө ажахын хүгжэлтэдэ һаналаа ехээр табижа байдагыень, элеэр харуулба. Тус суглаанда хабаадагшад Уставай проект зүбшэн хэлсэхэ үедөө зарим пунктдань өөһэдынгөө ажахыда таарамжатай хубилалта, нэмэлтэнүүдые оруулаа. Устав дотор хараалагдаһан колхозой гол баялиг—газарые зүбөөр, хүсэд дүүрэнээр ашаглаха тухай хэлэгдэһэн һанамжануудые эндэхи колхозингууд ехээр һайшаажа, тэрээндэ ямаршье хубилалта оруулангүйгөөр, тэрэ зандань баталха гэжэ дурадхана.

Гэбэшье «Сибиряк» колхозой гэшүүд шэнэ Уставай проектын зарим пунктнуудта заһабари, нэмэлтэ оруулхые дурадхана.

Колхозой ниитын зөөридэ һаланаар хандажа, гарза хохидол гаргаһан, хүдөө ажахын техникэ, трактор, машина өөрынгөө дураар үмсын ажалда хэрэглэжэ, ажахые материальна гарзада оруулһан колхозой гэшүүд түлөөһыень гол салингайнгаа гурбанай нэгэ хубиин хэмжээгээр бэшэ, харин гүйсэдөөр колхоздо түлэхэ уялгатай гэжэ правлениин түрүүлэгшэ Л. А. Максимов дурадхал оруулаа. Энээни... хозингууд нэгэн дуугаа...

«Колхозой хүтэлбэрил...нууд» тухай пункт соо ... нуудые суглаан дээрэ ... шэнэ Уставай проект ... Зүгөөр правлениин зари...дэй болон олонхи кол...дай бодомжолоор мүнө... колхозой отделенинүүдэ...бэрилэгшэдые зонойнгоо... хэр хүндэтэй болоһыень,... бэлиг шадабариие хара... һунгангүйгөөр миин ... таараха гэжэ хэлсэгдээ. ...да хабаадагшад энэ һана... гэжэ хэлеэ.

Проектын бэшэ пункт... билалта, нэмэлтэнүүд ... Бүхы дээрээ Уставай ... ектые Түнхэнэй аймаг... тоото ажалшад һайшаа... луунаар дэмжэжэ байнха...

Н. НАМСА...

Шухала хэрэгсэл—элбэг ехэ...

Энэ жэлдэ коммунис ажалай коллективэй нэрэ зэргэдэ хүртэһэн Тимлюйн цементын заводой хүдэлмэришэд туйлаһан амжалтаяа арьбадхажа байнхай. Тус коллектив предприятиин ажал хэрэг харуулдаг бүхы даабариие үлүүлэн дүүргээ.

Тусхайлбал, продукци худалдаха хахад жэлэй түсэб 100,9 процент, цемент үйлэдбэрилхэ даабари 103,6 процентдэ хүргэгдэбэ. Хахад жэлэй түсэбһөө гадуур 8000 тонно цемент үйлэдбэрилэгдэһэн байна.

Заводой коллектив оронойнгоо түрүү предприятинуудай жэшээгээр түхеэрэлгээ бүтээсэ ехэтэйгээр хэрэглэхэ арга зам бэдэрэн олоно. Тиигэжэ эрьелдэдэг пеэшэнэй бүтээсэ нилээд дээшэлүүлэгдээ, ехэ цемент үйлэдбэрилхэ арга хангагдаа.

Табан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ. В. И. Ленинэй түрэһэнһөө хойшо гүйсэхэ 100 жэлэй ойн хүндэлэлдэ абаһан социалис уялгаяа бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө мүрысэжэ байһан цемент үйлэдбэрилэгшэд экономическа талаараа һайн үрэ дүн туйлана. Үйлэдбэреэ үргэдхэжэ, продукциин өөрынь үнэ хямдаруулжа байһанай ашаар таба һарын даабариһаа гадуур 85 мянган түхэригэй олзо оруулагдаа.

П. Т. Елизовэй, В. А. ...товай хүтэлбэрилдэг го...лон цементын цехүүд ... мүрысөөндэ эрхимлэжэ ... Эндэхи коллективүүд ... халаан бүхэндэ үлүүлэ... гэжэ, хахад жэлэй түсэ... зорһоонь урид дүүргэ... хайгаа элидхээ.

Цемент үйлэдбэрил... продукци ороноймнай ... ажахыда эльгээгдэдэг. ... продукци гол түлэб А... на, хойто зүгэй хизаар... ластьнуудта эльгээгдэнэ.

Ю. ВОРДАШ...

В. И. Ленинэй түрэhөөр 100 жэлэй ойдо

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ленинград хотын Смольный ордон. В. И. Ленинэй ...дэлhэн таhалга. Агууехэ багшамнай Октябрьнн революци...hээ ударидаа hэн.

Э. БРЮХАНЕНКЫН фото.

...ХАМШАГ ҮДЭРЫЕ УГТУУЛАН

...ЛАДА ЛЕНИНСКЭ ПАРК ЭМХИДХЭГДЭБЭ

...ЕВКА. (Куйбышевска ...). Куйбышевска авиаци... институдай студентнэрэй бү... даабари абаа. В. И. ...эй түрэhөөр 100 жэлэй ойн ...дэ зорюулhан дурас... парк эмхидхэлгэдэ тэдэнэр ...аха юм.

...евка тосхондо ойрохоно ... Ульяновтанай гэртэйнь ...эд үнинэй ехэ саад бии бай... мэдээжэ. Владимир Иль... ...лон гэр бүлынь бүхы ... энэ паркдаа дуратай бай.... hүүлээрнь энэ саадай мо... ...гдажа үгы хэгдэhэн бай... Паркын анха түрүүшынь тү... ...эн бодхоохын тула мэр... ...үни удаан хүдэлмэри... ...шанай аллейн hүурида ...0 жэлэй хуhад hуулгагдан... ...рин тэдэнэй хоорондо за... ...нуудурга жа байдаг.

...тнэрhээ бүридэhэн ба... отряд Петербургскэ уни... ...й курсые болзорhоо урид ... үедөө залуу Ильичэй за... ...баидаг «ногоон ка... ...байдалые hэргээхэ гэ... ...зүйдэлэлдэ хүртэнхэй.

(ТАСС-ай корр).

...Н БА ЧУВАШИ» ГЭhЭН ВЫСТАВКЭ

...КСАРА. Нютагай хизаар ...шэлдэг музей соо нээг... ...үдэл выставкэ «Ленин ...ваши» гэжэ нэрэтэй юм. ...арадай хуби заяанда Уль... ...ай бүлэнэрэй сэхэ хабаа... тухай хөөрэдэг экспона... выставкэдэ табяатай. Влади... Ильичэй эсэгэ И. Н. Ульянов ...арадта хэды ехэ аша ту... ...ума хэhэн гээшэб! Мэдээ... ...тын ажал ябуулагша И. Я. ...вай гэгээрэлэй хүдэлмэри... ...hэн ехэ хүдэлмэриие ...рин дэмжэдэг байгаа. Революциин хойто тээшье Владимир Ильич И. Яковлев тухай анхарал оролдолго гаргадаг байhан.

Совет засагай жэлнүүдтэ чуваш арадай туйлаhан ехэ амжалтануудые тус выставкэ үргэнөөр харуулна. Автономито республикын бусадшье хотонуудта энэ выставкын экспозицинууд hаяар харуулагдахань.

ЛЕНИНСКЭ ҮЗЭЛ СУРТАЛАЙ ГЭРЭЛ ДОРО

ЧЕРНОВЦЫ. «Ленинскэ үзэл сурталай гэрэл доро Совет Буковина hалбаран ургажа байна» гэhэн уряа доро, В. И. Ленинэй түрэhөөр 100 жэлэй ойдо зорюулагдаhан агиткультбригадануудай областной харалга үнгэрөө. Энэ харалгада хабаадаhан табан мянган артистнар — hайн дуратайшуулай хоёр hарын мүрысөөнэй дүнгүүд гаргагдаа. Нэгэдэхи hуурие хоорондоо хубаалдаhан Сакирянска районой Коболчино тосхоной, Хотинско районой Бочковцы гэжэ тосхоной агиткультбригаданууд баян программа харуулба.

ЛЕНИН ТУХАЙ ДУРАСХААЛНУУД

ГОРЬКИЙ. Волговятска номой хэблэлэй барлан гаргаhан В. И. Ленин тухай Нижегородцуудай дурасхаал «Нүхэр Ленин» гэжэ нэрэтэй суглуулбари болгогдоо. 1890-ээд онуудта Ильичтэй нэгэтэ бэшэ уулзаhан революционернүүд-марксистнуудай дурасхаалнууд энэ номой гол hуури эзэлнэ. Агууехэ Октябриин хойто тээхи түрүүшын жэлнүүдтэ Нижегородско губерниин хүдэлмэришэд ба таряашадай вождьтой уулзаhан ба хөөрэлдэhэн тухай материалнууд тус суглуулбари соо мүн лэ толилогдоо.

А. М. Горькиин «В. И. Ленин» гэhэн очерк эдэ дурасхаалнуудай суглуулбарие түгэсхэнэ.

(ТАСС).

ЭРДЭМТЭ— ИНТЕРНАЦИОНАЛИСТ

К. М. ЧЕРЕМИСОВЭЙ түрэhөөр 70 наhанай ойдо

ЭРДЭМТЫН ОЙДО

Далаихан наhанай
Дабаа гаталаад,
Хамсыгаа шаман,
Харгыгаа үргэлжэлхэhээ урид,
Гэдэргээ харахадаа,
Гэнтэ гайхаба ехээр:

«Ямар олон,
Ямар олон словарьнууд бэ!

Хэн зохёогооб?» —
Хэлэн-хүүнэн байтараа,
Константин Михайлович
Хормойгоо шуугаад орхибо:
«Эдэшни минии
Эдээхэн өөрынгөө хургаар
Элдэhэн зөөрил,
Эблүүлжэ гаргаhан юумэл!..»
Үндэр наhатайшье hаа,
Үтэлhэн хэбэргүй Черемисов
Үшөө олоор
Үгэнүүдые бэдэржэ олоод,
Ээлжээтэ словарьтаа
Элдээд лэ оруулха байха,
Буряад эрдэмдээ
Булгата захатые нэмэхэ.
Хурса гуурhанайнь
Хурдан гүйдэл бү мохог, —
Эрдэмтын бодолнуудай
Элэхэгүйнь болтогой!

Д. ДАМБАЕВАЙ зураг.

Буряад лексикологи гэжэ буряад хэлэнэй үгын баялигые шудалха үндэhэ hуури табигша, буряад хэлэнэй үгын баялигые суглуулгада өөрынгөө ами наhанай дүшэ гаран жэлыень үдэрhөө үдэртэ зорюулжа байhан манай Константин Михайлович Черемисовэй түрэhөөр далан наha гүйсэhэнтэйнь дашарамдуулан, «Буряад үнэн» газетын уншагшадай болоод, буряадай эрдэмтэдэй үмэнэhөө халуун баяр, амаршалгаяа хүргэнэбди.

Эгүүридэ ябаха наhанайнгаа эгээ далан жэлэйнь оройдо гараад, эрдэм бэлигэй дайдада эсэшэ сусашагүй хэhэн ажалайнгаа түлөө Буряадай АССР-эй дээдын шагналда хүртөөд байhан Константин Михайловичай хэhэн ажал, габьяаень буряад ямар үгөөр шэмэглэн харуулжа болохо байнаб?

Константин Михайлович болбол Буряадай ба Совет ороной мэдээжэ ехэ эрдэмтэдэй нэгэн мүн. Тэрэ хадаа буряад, монгол, түбэд, санскрит, манжуур хэлэнүүдэй дээдэ мэргэжэлтэй эрдэмтэ юм. Академик Б. Я. Владимирцов, С. А. Козин, профессор Н. В. Кюнер, Н. И. Воробьев, Ю. Н. Рерих — эрдэмтэдэй дэргэдэ ажал хэhэн, үльмыдэнь hуужа, үзэг бэшэгэйнгээ эрдэмые шаби ёhоор гүн гүнзэгы болгоhон намтартай.

1937 ондо К. М. Черемисовэй түрүүшын томо ажалынь болохо «Монгол-ород словарь» хэблэгдэhэн байна. Мүн удаа тээнь «Маньчжур хэлэнэй уран зохёолой хрестомати» гэжэ манжуур хэлэ бэшэг үзэгшэдтэ зорюулhан ажалынь хэблэгдээ юм. Гэбэшье К. М. Черемисовэй гол абьяас шадабаринь буряад хэлэ бэшэгэй асуудалнуудта хандуулагданхай. К. М. Черемисов бол бага наhанhаа эхилжэ буряадай дунда ажаhууhан ба тэрэнэй түрэhэн эсэгэнь Бада-Хёлго багта түмэр харгын станцида худалдэг байhан.

1940 ондо Д. А. Абашеевтэй хамта ород-буряад-монгол хэлэнэй тобшо словарь гаргаа. Тэрэ номоорнь манай үетэн ород ном ба ород үгэ, хэлэ ойлгодог, үзэдэг байгаабди. Тиин түрэл буряад хэлэн дээрэхи бодол, hаналаа ород болгохо ябадалдамнай, 1951 ондо хэблэгдэhэн К. М. Черемисовэй «Буряад-монгол-ород хэлэнэй словарь» мүнөөшье туhална. Энэ словарь буряад хэлэнэй 25 мянган үгэ багтаанхай. Мүнөө К. М. Черемисов 40—50 мянган үгэтэй буряад-ород словарь хэблэлдэ бэлдэжэ байна. Энэнь монгол-буряад үгсаатанай хэлэнэй дэлхэй дээрэхи тон томо словарь болохо юм. Буряад хэлые 40—50 гаран мянган үгэтэйгөөр дэлхэйн нюурта харуулха гээшэ ехэ бэрхэтэй, хүшэр хүндэ, орёо хэрэг.

— Би гүрэнэй тэдхэбэри пенси абажа байнаб. Теэд амархадаа буряад үгэ хэлэнэй баялигые эрдэни мэтээр суглуулнаб, шадалайнгаа зэргээр ажаллапаб, дуратайдаа номой сан ошожо пэнэ юун гаража, хэблэгдэжэ байгаа юм ааб гэжэ шэнжэлэгшэб. Буряад хэлэнэй баялиг гээшэ дороо оёоргүй, дээрээ хабхаггүй; зарим буряад залуушуул ород үзэгтэ ороод, ородоор гараа табижа, хилээмээ олодог боломсоороо, буряад хэлээ тоогоошогүй, мэдээшэгүй болоод ябадаг. Тэрэнь муу зан. Би ород хүн аад, буряад хэлэндэ дурлажа шунанхайб, тиибэшье түрэлхи хэлээ муу гэжэ хэлэхэ, хаяхагүй байнаб, — гэжэ Константин Михайлович хөөрэдэг. — Хүн зон гээшэ, ямаршье яhатан байг тон адли юм. Тиимэhээ хэлэниинь баян, үгытэй, культурна, культурна бэшэ гэжэ илгарха ёhогүй, харин хэлэн гээшэ адли, тэгшэ юм.

Энээнтэй дашарамдуулан, нэгэ иимэ ушар, ябадал тухайнь хөөрэхэ дуран хүрэнэ.

К. М. Черемисов Загарай нютагаар ябатараа, Жана-Бадараа үбгэжөөлдэ бараалхаба ха. Тэрэнь посхоодоо заhажа дүүргээд, тамхилжа hууба. Буряад үгэ хэлэн тушаа хөөрэлдөөн болобо. Тиихэдэ Жана-Бадараа үбгэжөөл тордиhогүйгөөр нигэжэ тудхаба ха:

— Ород лэ хэлэн аргашьегүй баян юм ааб даа. Ородоор, жэшээнь, «колхоз» гэжэ ганса үгөөр хэлэхэдэнь, бидэ буряадууд тэрэниие «хамтын ажал» гэжэ хоёр үгөөр хэлэнэбди.

Тиихэдэнь Константин Михайлович мэхэтэйхэнээр миhэлзээд:

— Болиишь даа... худалаар, — гээд түр зуура бодолгото болоhоной дараа: — «үүдэ гарахым тэндэхэнэ» гээшэ соо хэды үгэб?» гээд асууба.

— Гурба... — гээд Жана-Бадараа үбгэжөөл hанаа амар гааhаяа носоожо hууба.

— Наашаа хара, — гээд Константин Михайлович хуруунуудаа ёдойлгон даража оробо, — энэшни ородоор иимэ болохо: «в-тот-момент,-когда-я выходил-через-дверь!» Хэды үгэб? — гэбэ.

Гааhаяа носожо сүлөөгүй байhан Жана-Бадараа үбгэжөөл гэнтэ нюдөө ехэ болгоод үгсымсөөрөө, дараатай хуруунуудыень нэгэ шэртэмсээрээ: — Энэшни нээрээhээ наймал! — гээд энеэжэрхёо hэн ха...

Хэрбээ би уран зохёолшо болобол, интернациональна харилсаа харуулха гээ hаа, энэл үзэгдэл зураглан харуулха hэн хаб гэжэ шэбшэгшэб. Теэд К. М. Черемисов өөрынгөө бүхы ажалаараа, хэблэгдэhэн бүхы словарьнуудаараа буряад арад зониие, буряад хэлэ, үгые өөдэнь татажа, ургажэ, олондо үзэмжэтэй, дэлхэйдэ нэрэтэй болгожо байhанаараа ород эрдэмтын интернациональна уялгые дээдын шанараар бэелүүлжэ байhан суутай юм. Мүнөө К. М. Черемисов олон үнэтэ сэнтэ ажал бүтээнхэй. Тэдэнэй дунда «Абтаhан үгэнүүдэй словарь», «Буряад хэлэнэй байгуулалгын гол зүйлнүүдэй словарь», («Словарь строевых элементов бурятского языка»), «hөөргэлжүүлhэн (инверсионно) словарь» гэхэ мэтэ болоно. Тон томо «Буряад-ород словарь» мүнөө хэблэлдэ бэлдэнэ.

— Эды шэнээн баялигые дүшэ гаран жэл соо буряад арадай дундаhаа суглуулаа гээшэб. Эдээнээ хэблэжэ, буряад арад зондо hөөргэнь бусааха ёhотойб. Энээниие КПСС-эй Буряадай обком дэмжээ, — гэжэ тэрэ баясан хөөрөө бэлэй. К. М. Черемисовэй баярлаха буруу бэшэ.

К. М. Черемисовэй «Буряад хэлэндэ абтаhан үгэнүүдэй словарь» тэрээнэй буряад хэлэ үзэжэ эхилхэhээнь захалаад суглуулагдаhан баялигтай, тэрэ словарь дотор буряад хэлэн санскрит, уйгур, араб, грек, түбэд, хитад, ород гэхэ мэтэ хэлэнүүдтэй ямар харилсаа холбооной түүхэтэйб гэжэ харуулагдана.

«Буряад хэлэнэй байгуулалгын гол зүйлнүүдэй словарь» гэхэ гү, али «Словарь строевых элементов бурятского языка» гэhэн зохёол сооhь юун харуулагдаа юм гэхэдэ, буряад хэлэнэй шанар, тэрээнэй алибаа бодол, удхые ямар аргаар, яажа гаргадагые харуулhан словарь юм. Тус словарь дотор буряад хэлэнэй өөрынь онсо грамматика бэшэхээр баялиг бии. Мүнөө буряад хэлэнэй грамматикые индо-европын ба ород хэлэнүүдэй грамматикын түхэл маягаар hажаалдуулан, универсальна ёhоной грамматика бэшэгдэнхэй. Саашадаа буряад хэлэ бэшэгэй эрдэм шэнжэлгын хүгжэжэ, буряад хэлэнэй онсо өөрынь грамматика бэшэхэ ябадалда хүргэжэ байна гэхэдэ алдуугүй. Тэрэ ябадалай эхи табигшань К. М. Черемисов болоно.

«Буряад хэлэнэй hөөргэлжүүлhэн словарь» гэхэ гү, али «Обратный (инверсионый) словарь бурятского языка» гээшэнь мүнөө үеын хэлэнэй дотоо байгуулалга шэнжэлхэ ябадалда, уран шүлэг бэшээшэдтэ, шүлэгүүдые шэнжэлээшэдтэ тон шухала хэрэгтэй словарь юм. Эдэ бүгэдэ хэблэгдэжэ гарабал, буряад хэлэ бэшэг шэнжэлхэ эрдэмэй нилээд түрүү hуури эзэлхэнь дамжаггүй.

Иимэhээ К. М. Черемисовэй хэhэн бүтээhэн ажал хүдэлмэринь эрдэм наукын талаар, политикын талаар тон ехэ удха шанартай.

К. М. Черемисов болото эрдэмтэ-интернационалист, ажалай ёhотой баатар мүн.

Б-Д. БАДАРАЕВ,
хэлэ бэшэгэй эрдэмэй кандидат.

АСУУДАЛДА ХАРЮУ

Нүүжэ ерэгшэдтэ үгтэхэ хүнгэлэлтэ тухай

Ондоо областьнуудhаа гү, али республика дотороо колхоз, совхозуудта гэр бүлөөрөө нүүжэ ерэhэн хүнүүдтэ хүнгэлэлтэнүүдые үгэхэ тухай шэнэ тогтоол hаяшаг гараа.

Тэдэ хүнгэлэлтэнүүд тушаа хөөрэжэ үгэхыень хүдэлмэриин хүсэ ашаглаха талаар Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй управлениин начальник нүхэр Ф. Ф. Петровто хандабабди. Тэрэнэй харюуе толилхомнай.

Колхоз, совхозуудта нүүжэ ерэгшэдэй бүлэ соо хүдэлмэриин хүсэ абахаар (эрэшүүл 16—55, эхэнэрнүүд 16—50 наhатай) хоёрhоо үсөөн бэшэ хүнүүд байха зэргэтэй.

Ондоо хизаар, областьнуудhаа нүүжэ ерэгшэ бүлын эзэндэ 150 түхэриг, бүлынь гэшүүн бүхэндэ 50 түхэриг мүнгэн туhаламжа үгтэхэ. Энэ туhаламжын хахад нютагhаа гарахадань, хоёрдохи хахадынь — шэнэ газарта ерээд, жэл болоhон хойнонь үгтэдэг байха.

Республика доторoo түсэбэй ёhoop колхоз, совхозуудта нүүhэн айлай эзэндэнь 20, гэр бүлын гэшүүн бүхэндэ 10 түхэриг нэгэн доро үгтэхэ.

Хаанаhаа ерэhэн гэжэ илгалтагүй, хүдөө ажахынуудта нүүhэн айл бүхэнэй үнеэ худалдажа абахынь тула 400 түхэриг, хашараг абахынь тула — 200 түхэриг гүрэн урьhалха. Зөөжэ ерэhэнhээ хойшо жэл болоод, энэ урьhаяа табан жэлэй туршада hубарюулан бусааха ёhотой. Гэр, бууса шадарай байра түхеэрхын тула 3500 түхэриг үгтэхэ. Тэрэнэй 35 процентнь гүрэнэй бюджедээр бүглэгдэхэ, үлөөшэ 65 процентнь табан жэлэй hүүлээр — арбан жэлэй туршада hубарюулан бусаагдаха.

Шэнэ бууhан айлнуудhаа нүүжэ ерэhэнhээнь хойшо хоёр жэлэй туршада байрын түлбэри абахагүй, түлеэ түлишөөр, бусад коммунальна хангалга миинтээр үзүүлхэ, Мал бариhан айлда түрүүшын хоёр жэлэй турша соо 600 килограмм талха таряа худалдаха.

Армиhаа табигдаhан ганса бэе хүнэй колхоз, совхоздо хүдэлхэ хүсэлтэй байбалнь, тэрээндэ иимэ хүнгэлэлтэнүүд хараалагдана. Шэнэ нютагта ерэхэдээ гаргаhан харгынь түлөөhэ гүрэн даажа абаха. Тогтоогдомол гуримай ёhoop, өөртэнь нэгэн доро мүнгэн туhаламжа үгтэхэ. Түрүүшын хоёр жэлэй хугасаа соо гэр бүлэтэй болоод байбалнь, бүлынь гэшүүн бүхэндэ мүнгэн туhаламжа үгтэхэhөө эхилээд, нүүжэ ерэhэн бүлэ айлда хараалагдадаг бүхы хүнгэлэлтэнүүд олгогдохо.

Колхоздо нүүжэ ерэhэн айлнууд табан жэлэй турша соо хүдөө ажахын налогhоо хүнгэлэгдэхэ. Гэр барихаяа отолhон модоной түлөө түлбэриhөө мүн лэ хүнгэлэгдэхэ.

Ууган нютагhаа шэнэ нютагайнгаа ажахыда хүрэтэр гэр тойроной 2 тонно эд бараа түлөөhэгүйгөөр тээжэ асарха эрхэ нүүжэ ерэгшэдтэ олгогдоно.

Хүдөөгэй эд хэрэглэгшэдэй эмхинүүд колхоз, совхозуудта нүүжэ ерэгшэдтэ ороohо таряа гү, али гурил: гэрэй эзэндэ 1,5 центнер, бүлынь гэшүүн бүхэндэ 0,5 центнер гүрэнэй сэнгээр худалдаха уялгатай.

Республика доторхи нилээд олохон айлнууд 1969 ондо Прибайкалиин аймагай «Заветы Ильича», «Путь Ленина», Мухар-Шэбэрэй «Знамя Ленина», Загарайн XXI партсъездын нэрэмжэтэ, Сэлэнгын Карл Марксын нэрэмжэтэ, Зэдын XX партсъездын нэрэмжэтэ, Түнхэнэй «Сибиряк» колхозуудта түсэбэй ёhoop ерэжэ түбхинэхөөр хараалагданхай. Республикымнай городуудта, хүдэлмэришэдэй посёлогуудта, аймагай түб тосхонуудта ажаhуудаг хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай бүлэнэрэй колхоз, совхозуудта hайн дураараа нүүжэ ошохоёо хүсэбэл, тэрээн тухайдаа аймагуудтахи хүдэлмэриин нөөсэ хүсэ ашаглаха түлөөлэгшэдтэ, Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдтэ дуулгаха болоно. Хүдэлмэриин хүсэ ашаглаха талаар республикын Министрнүүдэй Соведэй управлени нүүжэ ошогшодто тусхай үнэмшэлгэ барюулдаг.

Ф. ПЕТРОВ,
хүдэлмэриин хүсэ ашаглаха талаар Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи управлениин начальник.

Мэргэжэлээрээ
...омогорхоноб

АНХАНhАА ЗҮБӨӨР ШЭЛЭХЭ

...хүнэй наhан соо мартаг... ...үдэр гэжэ байдаг. Ми... ...hаhаида тиимэ ушарал ...ohон гэжэ хэлэхэ хүсэлэн... Найман жэлэй hургуули ...д байхадаа, хэн болохо ...шэбшэжэ үзөө hэм. ...н болохоёо багаханhаа ...байгааб. Гэртээ байхадаа ...юумэ бага сага оёхоhоо ...лоо юу хэхэбши.

...шон болоод туршахам», ...анха түрүүшээр эжыдээ ...хэрёогүй, эхэнэр хү... ...ёhотой хүдэлмэри гэжэ ...ойлгуулаа hэн. Тиигээд ...олой комбинадта орожо, ...й хүтэлбэри доро дүрбэ... туршада hурагша ябаhан... ...ынгөө дурлаhан юумэндэ ...ахадаа түргэн гэжэ дэмы ...түй байшоо. Минии түр... ...өол хэжэ hурахада, мас... ...ян зүрхэнhөө баясадаг ...түй бөөэ даагаад хүдэл... ...дхёоб. Тиигэжэ плати, ...эй үмдэ, костюм оёдог ...лэйб. Хэды тиигэбэшье ...шэлни тон бага hааб даа. ...олон юумэ мэдэдэггүй бай... ...ратай, олоhон мэргэжэлээ ...гээд дээшэлүүлхэб? Ур... ...сал харгы байгаа. hураха... ...зоной ажаhуудалай эрил... ...гадаг комбинадта дүрбэн жэл хүдэлөөд байтараа, холын Ставрополь городой хубсаhа эсхэлгын hургуулида эльгээгдээ hэм. Хоёр жэл шахуу амжалтатайгаар hуража гараад, түрэл Улаан-Үдэ хотодоо гурба hарын туршада практика гараhан байнаб. Энэ практика туhатай байшоо. hуража гараhан мэргэжэлээ эндэ улам гүнзэгырүүлээб. № 6 ательедэ Полина Афанасьевна Матлах мастераар хүдэлдэг. Одоол дүй дүршэлөөр баян мастер даа. Тэрэ намда олон юумэ ойлгуулаа, улам уран бэрхэ болохо ябадалдам бодотоор туhалаа. Эндэл хубсаhа эсхэгшын баян hургуули гараа гэхэ байнаб. Яhала бэлэдхэлтэй болооб гэжэ мэдэхэдээ, түрэл Хурамхаан нютагайнгаа хүн зоной гэр hуудалай эрилтэ хангадаг филиалда хүдэлхэеэ ерээ бэлэйб. Хубсаhа эсхэлгын мастераар хүдэлхынгөө хажуугаар хоёр жэлэй туршада тус филиалай эрхилэгшэ байгааб. Хэхэ хүдэлмэрим ехэhээл hаа ехэ, олонhоол олон hэн. Теэд би хүсэ шадалаа гамнангүй хүдэлхые оролдодог, хүн зоной эрилтые али болохоор хангахые эрмэлзэдэг байгааб.

Хубсаhа эсхэлгын мастераар hүүлэй хоёр жэлдэ хүдэлнэб. Эгээн харюусалга ехэтэй хүдэлмэри гэхэ байнаб. Юуб гэхэдэ, захил хэгшын бэедэ хубсаhан халта бү таараг: ехэдэг гү, али багадаг, мужуу hарюугаар оёгдошог, эсхэгшэ мастер лэ харюусалгыень бэе дээрээ абаха баатай болодог. Эгээл тиимэhээ захил хэхээ ерэгшэ хүнэй дала мүрысень, үндэр, набтарыень зүбөөр тодорхойлхо шухала. Удаань формулай ёhoop тусхай зураг зурагдажа, эсхэлгэ хэгдэдэг. Тиигээд захил хэгшэ хүн хоёрдохиёо уригдажа, бэлэн болгогдожо хүбэрдэгдэн оёдогhон хубсаhаяа үмдэжэ туршадаг. Энээнэйл hүүлээр эсэслэн харагдажа, оёдолдо эльгээгдэдэг заншалтай юм. Хүдэлжэ байhан саг соом нэгэшье хубсаhан голодоhондо орожо, hөөргөө бусаагдаагүй. Хурамхаанай ажалшад дуратай хубсаhаяа захил хэжэ, саг соонь оюулжа абаха дүүрэн арга боломжотой. Жэлhээ жэлдэ захил хэгшэдэй тоо олошорно. Энээнтэй хамта совет зоной культурна эрилтэнь үдэр бүри ургажа байна гэжэ мартажа болохогүй. hүүлэй үеын моодоор хубсалха дуратай залуушуул олошорно. Моодын журналнууд стол дээрэ ходо табяатай байдаг. Тиимэhээ залуу үетэн ямар нэгэн дуратай моодоёо шэлэн олоод, өөрынгөө бэедэ тааламжатайгаар оюулжа абаха дүүрэн арга боломжотой. Жэлhээ жэлдэ захил хэжэ, дуратай хубсаhаяа оюулдаг нэгэ хэдэн хүнүүдые эндэ дурсан нэрлэхэдэшье болоно. Хурамхаан hууринай ажаhуугшад М. Будаева, З. Мисюрхеева, В. Будаева, Б. Надагуров, В. Ринчинова, В. Маланов, И. Иванова гэгшэд өөhэдтөөшье, гэр бүлынхидтөөшье жэлэй дүрбэн сагта захил хэжэ байдаг. Тэдэнэр магазинhаа гү, али манай филиалhаа костюм, пальто, плати, үхибүүдэй хубсаhа оёхо бүд худалдажа абадаг заншалтай.

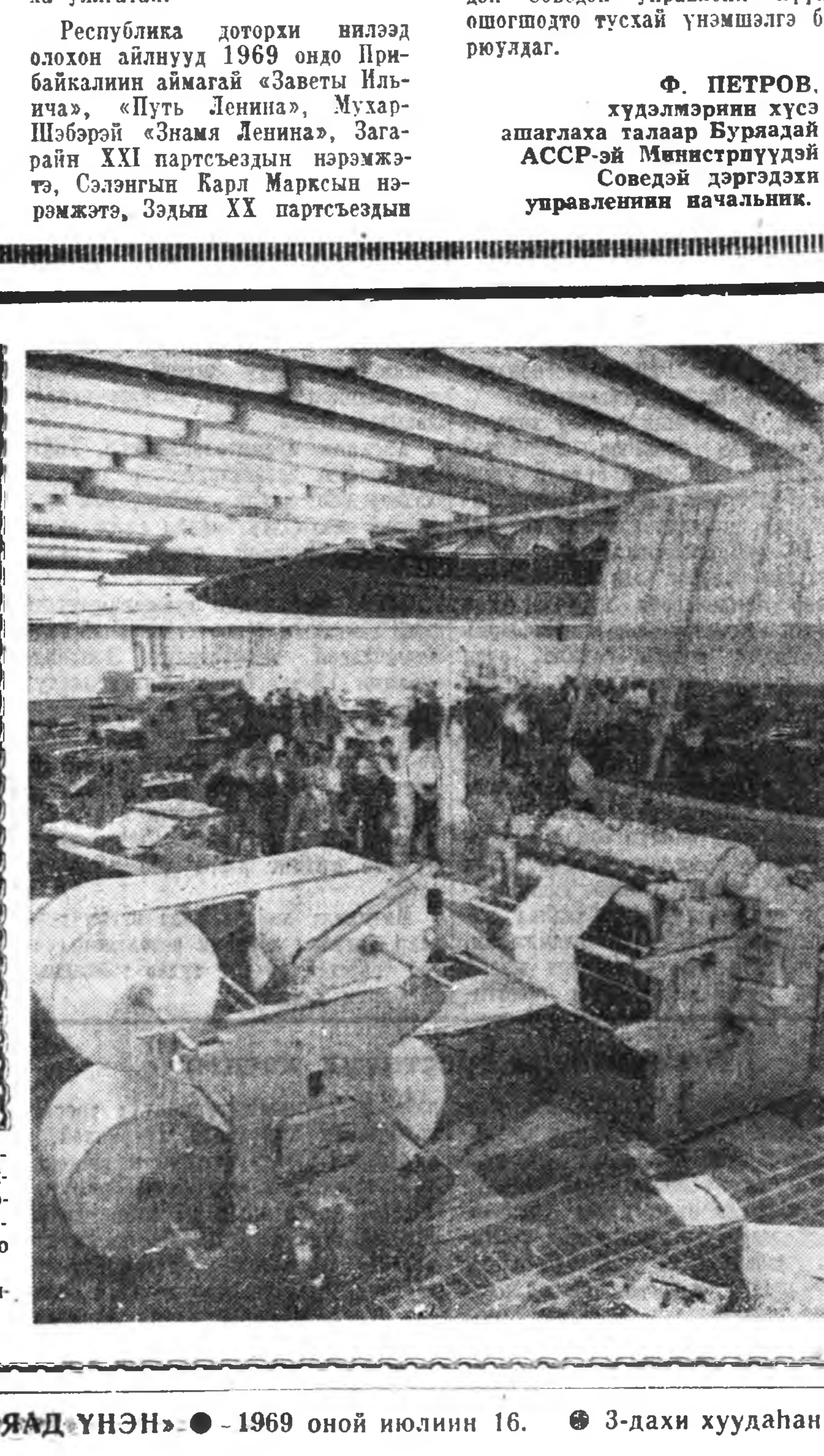
Гадна филиалаймнай дэргэдэ, хүн зоной ажаhуудалай эрилтэ хангадаг нүүдэл мастерской бии юм. Графигай ёhoop Дэрээнэй, Хурамхаанай, Аргадын, Гааргын совхозуудай газар дээгүүр ябажа байдагбди.

Холын отара, гүүртэнүүдтэ байhан малшад мүн лэ дуратайгаар захил хэдэг юм. Урдань hарадаа нэгэ дахин лэ малшад дээгүүр ябагдадаг байгаа. Юуб гэхэдэ, филиалда эсхэгшэ мастераар удаанай гансаарханаа хүдэлөө бшууб. Харин мүнөө hаяшаг Таня Зверькова тусхай hургуули дүүргээд, манда эсхэгшэ мастераар хүдэлхэеэ ерээ. Таhалгарягүй ябажа байха аргатай болообди гэжэ хэлэхэ байнам.

Дуратай мэргэжэлээ багаhаа зүбөөр шэлэн олоод, амжалтатай hайнаар хүдэлжэ байhандаа би омогорхолтой ябадагби. Ерээдүйн гэрэлтэ байдалые дүтэлүүлэлсэхэ хэрэгтэ өөрынгөө багахан хубиие оруулалсан ябаhандаа сэдьхэл дүүрэн, баяртай байдагби. Хүдэлhэн энэ үе соогоо оёдолой олон мэргэжэлтэдые hургажа гаргааб. Мүнөө Санжидма Ринчиновае оёдолдо hургажа байнаб.

Үнгэрэгшэ хабарай hунгалтаар Хурамхаанай ажалшад намайе Хурамхаанай сомоной Соведтэ депутадаар hунгаа hэн. Хүн зонойнгоо үзүүлhэн энэ үндэр этигэлыень бодотоор харюулхые оролдохоб.

В. ШАМАНОВА,
Баргажанай аймагай Хурамхаанай хүн зоной эрилтэ хангадаг филиалай хубсаhа эсхэлгын мастер.

МОСКВА. Номой хэблэлэй, полиграфиин промышленностиин туйлалтануудые харуулhан уласхоорондын выставкэ «Инполиграфмаш — 69» Сокольники парк соо hаяхан нээгдээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: СССР-эй павильон соо.

ТАСС-ай фото.

Совет-монгол хани барисаан

ХАНИ БАРИСААНАЙ МИТИНГ

Һаяын нэгэ үдэр Хяагта хотын оршондо совет-монгол хилэ дээрэ хоёр ороной аха дүүгэй хани барисаанда зорюулагдаһан митинг болобо. Монголой Арадай Революционно партиин Сэлэнгын айкомой секретарь нүхэр Жамцаран митингые нээгээ. Советскэ Союзай болон Монголой Арадай Республикын Гүрэнэй гимнүүд һүр жабхалантайгаар зэдэлнэ.

Митинг дээрэ Монголой ревсомолой Дарханай госхозой комитедэй секретарь нүхэр Цыемпил, Хяагтын ээрэлгэ-нэхэлгын фабрикын оёдолшон Аня Ваганова, Хяагтын аймагай ажалшадай зүгһөө аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ П. Б. Бардонов, Монголой Арадай Республикын Зүүн-Хараагай һургуулиин пионер басаган Шулуун-Цэцэг болон бусад хоёр арадай хани барисаан тухай, тэрэнэй саашадаа улам бэхижэжэ байһан тухай сэдьхэлэй халуун үгэнүүдые хэлээ.

Удаань КПСС-эй Хяагтын райкомой секретарь нүхэр П. Е. Белозеров, Монголой Арадай Революционно партиин Сэлэнгын айкомой секретарь нүхэр Жамцаран гэгшэд бата бэхи хани барисаанай дурасхаал болгон бэлэгүүдые абалсаа.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Хяагтын ажалшад монгол нүхэдөө угтаба. 2. Митингын үедэ.

С. КЛИМОВ.

СТУДЕНТНЭРЭЙ БРИГАДА

Доржо Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институтай бүхы факультедэй студентнэр зунайнгаа сессиин шалгалта тушаажа дүүргэбэд.

В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо зорюулан, институтай студентнэр зунайнгаа амаралтада студенческэ барилгын бригада эмхидхэн ажаллахаар шиидэбэ. Һаяын үдэрнүүдтэ 25 студентнэр Монголой Арадай Республика ошожо, тэндэхи шэнэ барилгануудта һара тухай саг соо ажаллахаяа мордохонь. Тус бригадые физкультура, спортын факультедэй 1-дэхи курсын студент Андрей Иданов хүтэлбэрилхэ юм. Мүн баһа физико-математическа факультедэй студентнэрһээ бүридэһэн, «Мечта» гэжэ нэрлэгдэһэн барилгын отряд Баргажанай ай... шэнэ барилгану... далсахань. Тэрэ... ба хэлэ бэшэгэ... дэй «Лада» гэ... отряд, физкульт... тын факультедэ... гэһэн отряд рес... колхоз, совхозу... ганаудта ажал... рихонь.

В. ...

Адууһа малай арьяатан дайсан шоно хюдалгын 1968 оной дүнгөөр манай республикын ангуушад РСФСР-эй автономито республиканууд, хизаар, областьнуудай дунда нэгэдэхи һуури эзэлээ. Энэ амжалтыень России Федерациин Министрнүүдэй Совет үндэрөөр сэгнэжэ, республикымнай Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи агнуури олзоборилгын управлениде дамжуулгын вымпел, нэгэдэхи мүнгэн шан болон Хүндэлэлэй грамота барюулба.

ШОНО ХЮДАГШАДТА—Ш...

Нёдондо жэл республика доторнай ниитэ дээрээ 295 шоно хороогдоо. Тусхайлбал, 50 үлэгшэн шоно, 80 гүлгэн, 165 эрэ шоно. Тиигэжэ ангуушаднай хараалагдаһан түсэбөө 118 процент бэелүүлжэ шадаһан байна. Шононуудые хюдалгаар — Хяагтын аймагһаа И. Н. Михайлов, Ахын—О. Б. Шорноев, Захааминай—Ц. Н. Мохоев гэгшэд онсо шалгараа.

Жэлэй турша соо Захааминай аймагта 76, Баунтын аймагта — 66, Зэдын аймагта — 30 шоно хороогдоһон байха юм. Түнхэнэй, Баргажанай аймагуудтахи ангуушад хорото арьяатаниие хюдаха талаар тон бирабагүй гэжэ тэмдэглэмээр. Эдэ аймагуудта шононууд яһала олон шуу.

Шонотой тэмсэхэ ябадал арадай ажахыда ашаг ехэтэй байхаһаа гадна, ангуушадташье олзотой гээшэ. Юуб гэхэдэ, хороогдоһон шонын толгой бүхэн шантай юм: эмэ шоные хоро... хэриг, эрэ шоно—... 30 түхэригэй ша... үгтэнэ бшуу.

Шононуудые ол... адууһа малаа а... байлгахые оролдохо... шан бүхэнэй зорил... гэтэй.

М. Г...
агнуури-ол...
управлениин н...

ФУТБОЛ

АХИР НААДАНАЙ ДҮН—3...

Сибириин, Алас-Дурна зүгэй стадионууд дээрэ уржадэр 14-дэхи уулзалга болобо. Тэрэ үдэр Свердловскын «Калининец» командын футболистнууд манайхидта айлшалһан байгаа. Энэ команда тухай тобшохоноор хэлэбэл иимэ. Эдэнэр нёдондо жэлдэ «Б» класста наадахадаа РСФСР-эй чемпионуудай нэрэ зэргэдэ хүртэжэ, «А» классда орохо эрхэтэй болоо һэн. Июлиин 14-нэй байдалаар свердловскынхид турнирна таблицада наймадахи һуури эзэлжэ ябаа. Энээнэй урда тээхи уулзалгада Владивостогой «Луч» командатай тэнсэһэн (1:1) юм.

«Сэлэнгын» футболистнууд айлшадаа бага зэргэ мэдэхэ, майн 13-да Свердловск хотодо наадахадаа талмайн эзэдые 2:0 гэһэн тоотойгоор шүүжэрхиһэн байгаа. Харин энэ удаа...

— Манайхид эрхэ бэшэ шүүхэ, уулзалгын дүн 2:0 гү, үгышье һаа 3:0 сохом байха,—гэжэ байгаад, футболдо дуратайшуул уржадэр уридшалан хэлэжэ байгаа бэлэй.

Зүгөөр тэдэнэй хүсэл эрид буруутаа. Наадаанай эхилхэдэ талмайн эзэд добтолжо, айлшадай воротагай дэргэдэ шахардуу байдал тохёолдуулаад абана. Тиигэжэ наадаанай 10-дахи минутада «Сэлэнгын» добтологшо А. Михновой толгойгоороо бүмбэгэ оруулхынь тэндэ «Калининецай» вратарь В. Соболев бэрхээр барижархина. Д. Бабич холоһоо гурба-дүрбэ дахин ворота руу бүмбэгэ үдьхэлнэ. 21-дэхи минутада манайхид талмайн углууһаа бүмбэгэ сохибо. Энээнпээньшье үрэ гарабагүй. Хэды добтолоошье һаа, улаан-үдынхид шиидхэхы сохилто хэжэ шадаагүй.

Хирэ хирэ болоод лэ айлшадшье шанга шанга түрилтэ хэхэ юм. Манай гол хамгаалагша Г. Гавриловай бүмбэгэ абаад нобшоржо байхадань, айлшадай добтологшо тэрэниень буляаһан бэеэрээ урагшаа гүйжэ мэдэнэ. Гаврилов хүсэжэ ядана. Тиигэжэл 24-дэхи минутада түрүүшын бүмбэгэ В. Титовой ворота руу орошолой. Энэ бүмбэгэ имагтал Г. Гавриловай һэшхэлдэ гэлтэй. Тэрэнэйл гэмээр ороо ха юм. Юрэ хэлэхэдэ, манай хамгаалагшад энэ уулзалгада ехэл муугаар, ехэл ахираар наадаа. Тиимэһээ айлшадай добтологшод үе-үе улаан-үдынхидэй вратарьгай нюур нюурааа уулзаха ом. Уданшьегүй «Сэлэнгын» добтологшо В. Бабурин толгойгоороо харюугай бүмбэгэ сохижо оруулаа.

Уулзалгын хоёрдохи хахад табло дээрэ 1:1 тоонуудай аржыжа байхада эхилээ. Наадаанай 6-дахи минутада «Сэлэнгын» футболист Семёновой воротас хүндэлдүүлэн сохиһон бүмбэгые В. Бабурин дүтэхэнэйөө үдьхэлжэрхибэ. Теэд айлшадай вратарь тэрэниень саб шүүрэн абаа. Һүүлээрнь С. Акуратов, А. Михнов гэгшэд толгойгоороо «Калининецай» воротагай хажууханаарнь сохиһон байна. А. Жуйков халагламаар бүмбэгэнүүдые алдаа. Свердловскынхид харюудань мүн лэ добтолно. Нэгэ иимэ добтолгын үедэ айлшадай футболист В. Шапошников х... бэгэ сохижо оруул... һал манай хамгаа... бэшэ зэмэтэй. Уда... 11 метрэй зайһаа... сохижо оруулаа. 3:... Свердловскын ... команда шүүгээ. И... дынгөө талмай дэ... гын» футболистну... хеэ булигдажа, у... стадион дээрэһээ г... болоо бшуу. Олох... дай һанамжаар, ул... энэ удаа даншье ... эршэгүйгөөр наад... техникэ, комбинаци... лаагүй. Иимэ на... ямар байха һэм, ... аргагүй ха юм.

Мүнөө «Сэлэнгэ... һөөргөө гурбадахи ... ригдэбэ. Шэтээрхи... таблицын хоёрдохи ... рэ дахинаа гараба.

Ээлжээтэ наадан... да Улаан-Үдын ст... үнгэргэгдэхэ. Тэрэ ... хидта Челябинскын... тив» команда айлш...

С. Б...

Зураг дээрэ: уулз...
Л. ХАЙДУРОВ...

ХИЛЫН СААНАҺАА

РАДИО ТЕЛЕГРАФ ТЕЛЕФОН

Гайхамшаг үдэрые угтуулан

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). США-гай Коммунис партиин «Политика Аферс» гэжэ теоретическэ журнал В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо зорюулагдаһан материалнуудые толилжо эхилээ. Ленинэй сэсэн мэргэн ухаан бодол обществын дарлалта ба мүлжэлгэгүй обществын шэнэ шатаар хүгжэхэ замые хүн түрэлтэндэ заажа үгөө. Шэнэ түхэлэй парти байгуулха гэһэн суртал бодол Ленин багшаһаа эшэтэй юм. Ленин тиимэ парти байгуулаа, большевигүүдэй революционно партиин ударидалгаар России хүдэлмэришэн анги засаг гартаа абаа һэн.

Олон шэнэ оронууд мүнөө социализмын замда орожо байна. Гэхэтэй хамта ленинскэ соёл сурталай нүлөөн бүхы дэлхэй дээрэ тараа. Ленинэй зохёолнуудһаа теори ба практикын нэгэдэлэй удха шанарые хэнэйхиһээшье гүн гүнзэгыгөөр ойлгожо болохо байнабди гэжэ статья дотор саашадаа хэлэгдэнэ. Тэрэнэй теоретическэ зохёолнууд политическэ тэмсэлэй асуудалнууд ба бодото зорилгонуудые тодорхойлжо үгэдэг.

„МАДЬЯР ХИРЛАП": Шухала асуудалнуудые шиидхэлгэдэ эдэбхи гаргана

БУДАПЕШТ. (ТАСС). СССР-эй Верховно Соведэй сесси дээрэ СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыкын хэһэн элидхэлдэ зорюулһан тайлбарилга соогоо Венгриин «Мадьяр Хирлап» газетэ иигэжэ бэшэнэ; «Уласхоорондын үргэн ехэ холбоо байгуулһан, дэлхэй дээрэхи агуу ехэ гүрэнүүдэй нэгэн— Советскэ Союз СССР-эй аюулгүй байдал, ханинарайнгаа аюулгүй байдал хангаха, бүмбэрсэг дэлхэй дээрэхи эб найрамдалай асуудалнуудта хамаатай, Совет гүрэнэй хилэһээ холуурпье болоһон үйлэ хэрэгүүдтэ анхаралаа хандуулангүй байха ёһогүй».

Дипломатическа олон янзын ябуулгадаа гүрэнэйнгөө аша туһые интернационализмтай сэхэ шууд зохилдуулан бэелүүлдэг, дэлхэйн социалис томо гүрэнэй гадаадын политикань тус элидхэл соо найруулагданхай гэжэ тэрэ газетэ мэдүүлнэ. Верховно Соведэй сесси дээрэ хэһэн тоосоон хадаа шиидхэгдэхэ ёһотой уласхоорондын асуудалнуудта Советскэ Союзай эдэбхи үүсхэлтэйгээр, харюусалгаяа мэдэрэнгеэр хабаадалсадаг байһые харуулаа.

Замбуулиниие шэнжэлэгшэдтэ шагнал

ХЕЛЬСИНКИ. (ТАСС). Уласхоорондын авиационно федерациин (ФАИ) 62-дохи генеральна конференци баяр ёһол误лой оршон байдалда эндэ нээгдээ. Дэлхэйн 32 ороной, уласхоорондын эмхинүүдэй делегацинууд сугларба. Советскэ Союзай гурба дахин Герой, генерал-лейтенант И. Н. Кожедуб түрүүтэй совет делегаци конференцидэ ерээ.

Америкын космонавт, «Аполлон-10» онгосын экипажай гэшүүн Ю. Сернан конференциин хүдэлмэридэ хабаадалсана.

Авиациин талаар гайхамшаг амжалтануудые түйлаһанайнгаа түлөө совет академик, генеральна авиаконструктор С. В. Ильюшин ФАИ-гай алтан медаляар шагнагдаа. Финляндиин Президент Урхо Кекконен энэ медалиие совет делегациин толгойлогшо И. Н. Кожедубта нэрьемэ альга ташалган доро дамжуулан барюулба.

Замбуулиниие шэнжэлгын талаар гайхамшаг түйлалтануудай түлөө ФАИ-гай бии болгогдоһон Ю. А. Гагаринай нэрэмжэтэ алтан медаль энэ жэл түрүүшынхеэ совет космонавт Г. Т. Береговойдо барюулагдаа.

Тон һонин мэдээсэл

СОФИ. (ТАСС). «Луна-15» гэжэ автомат станциин Советскэ Союзһаа дэгдээгдэһэн тухай ТАСС-ай мэдээсэлые Болгариин газетэнүүд нэгэдэхи хуудаһандаа толилбо. Энэ шухала ушарые тайлбарилха зуураа, «Работническо дело» газетэ иигэжэ бэшэнэ: «СССР замбуулиниие шэнжэлжэ үргэлжэлһөөр. Совет автомат станци һара тээшэ ниидэнэ. «Луна-15» станциин ниидэлгэ һаадгүй һайнаар үнгэрнэ».

ПАРИЖ. (ТАСС). «Луна-15» гэжэ автомат станциин Советскэ Союзһаа дэгдээгдэһэн тухай мэдээсэлые Парижай мүнөөдэрэй газетэнүүд томо гаршагуудтайгаар нэгэдэхи хуудаһануудтаа толилбо.

Программын ёһоор хараалагдаһан даалгабари дүүргэхэ аргатай совет автомат станциин түхеэрэлгэнүүдые эндэхи хэблэл үндэрөөр сэгнэнэ.

ТОКИО. (ТАСС). «Луна-15» гэжэ автомат станцине һара тээшэ Советскэ Союзһаа эльгээһэн тухай мэдээсэл Японой хэблэлэй гол темэ болонхой. «Асахи» газетын томо гэгшын гаршаг «Луна-15» гэжэ автомат станци замбуулинай замаар дабшана гээд мэдээсэнэ.

Вьетнамда унагаагдаа

ХАНОЙ. (ТАСС). ДРВ-гэй агаар худар добтолон ороһон американ пилодгүй самолёт Хайфон шадар июлиин 14-дэ унагаагдаа. ДРВ-гэй газар дээрэ унагаагдаһан американ самолёдуудай тоо 3.306 болобо гээд ВИА агентство мэдээсэнэ.

Хойто Ирланди хүлгөөтэй

ЛОНДОН. ТАСС-ай корреспондент А. Дряхлов иигэжэ дамжуулба:

Хойто Ирландиин томо хото — Лондондерридэ дахинаа хүлгөөтэй болобо. Июлиин 13-да бүхэли үдэртөө залуушуулай үймөөтэ демонстраци болоожо, полицитай тулалдаа. Энэ үдэр 40 хүн арестовалагдаа.

Үйлсэдэ болоһон эдэ тулалдаанай һүүлээр Лондондерри хүреэлэгдэһэн хэрэмдэл адлирхуу болоо: үйлсөөрнь полицинхид журам сахина, олон тоото гэрнүүд, магазинуудай сонхын шэлнүүд бута сохигдонхой, полици ба демонстрантнуудай хоорондо тулалдаанай болоһон газарта хүмэришэһэн машинанууд, полициин шатаагдаһан машинанууд харагдана.

Тухайлхада, олонхи зоной мүнөөшье болотор граждан эрхэгүй, үлэн хооһон ба ажалгүй байһан ушар зайсуулха хэмжээнүүдые абахаһаа засагаархидай арсаһанһаа уламжалан, Хойто Ирландида үнгэрэгшэ жэлэй октябрь һараһаа дотоодын политическэ шахардуу шанга байдалай тохёолдоһон дээрэһээ үйлсын тулалдаанууд болоо.

Англиин правительствашье, Хойто Ирландиин засагаархидшье реформо хэхээр оло дахин найдуулһан аад, эндэхи шахардуу байдал һайжаруулхын тула горитой нэгэшье хэмжээ абаагүй.

Хойто Ирландиин гражданинуудта эрхэ хангахын түлөө хүдэлөөнэй тала баригшадай демонстраци Лондондо июлиин 13-да болоо. Мянга шахуу хүн Гайд-паркһаа Трафальгарска талмай хүрэтэр ошожо митинг хээ. Хойто Ирландиин үгытэй ядуу зоной политическэ эрхэ хаһадаг ябадал болюулха, Хойто Ирландиин бүхы хүн зондо адли эрхэ олгохо гэһэн эрилтэнүүдые митинг дээрэ үгэ хэлэгшэд табяа.

Митингдэ хабаадагшад нэгэн дуугаар баталан абтаһан резолюци соогоо граждан эрхын түлөө тэмсэгшэдые бүрин дэмжэбэ.

Урда Вьетнамай Республикын Саг зуурын правительствые Ирак мэдэрбэ

БАГДАД. (ТАСС). Урда Вьетнамай Революционно Саг зуурын правительство Урда Вьетнамай арадые империалистнуудай добтолгоһоо сүлөөлхэ, национальна бэеэ даанхай байдал ба нэгэдэл хангаха вьетнам арадай бодото түлөөлэгшэ мүн гээд Ирагай революционно командованиин совет мэдэрбэ. Ирагай гадаадын хэрэгүүдэй министр Абдель Керим Шейхли ИНА агентствын корреспондентдэ үгэһэн интервью соогоо энээн тухай мэдүүлээ.

Хуулита эрхынгээ түлөө вьетнам арадай хэжэ байгаа баатарлиг тэмсэлые Ирагай правительство үндэрөөр сэгнэнэ, бүхы дэлхэйн арадуудай зүгһөө дэмжэгдэдэг, Урда Вьетнамые сүлөөлхэ национальна фронтын бэелүүлдэг хараа шугамые бүрин дэмжэнэ гэжэ Абдель Керим Шейхли хэлээ.

Аргентинэдэ арестнууд хэгдэнэ

БУЭНОС-АЙРЕС. (ТАСС). Ажалшадай байдал эрид муудуулһан правительствын экономическа хэмжээ ябуулгануудта эсэргүү, орон доторхи демократическа эрхэ сүлөө хизаарлалгада эсэргүү һаяын демонстрацинууд, забастовкодо хабаадагшадые Аргентинын сэрэгэй засагаархид олоорнь арестовалаа. Июниин 30-да онсо шанга байдал соносхоһоной һүүлээр Аргентинын түрмэнүүд арестовалагдаһан хүнүүдээр дүүрэнхэй.

Ажалай бүгэдэ ниитын конфедерациин генеральна секретарь Раймундо Онгаро, Аргентинын эб найрамдалай соведэй түрүүлэгшын орлогшо Ринато Васальо, Аргентинын мэдээжэ физиолог Луис Аскоага, хирург Луис Виаггио, уран зохёолшо Рауль Лара болон бусад арестовалагдаа.

ИНК-гай Бүгэдэиндиин комитедэй сесси

ДЕЛИ. (ТАСС). Бангалорто (Майсор штат) дүрбэн үдэрэй турша соо болоһон Индиин Национальна конгрессэй (ИНК) Бүгэдэиндиин комитедэй сесси хүдэлмэреэ дүүргэбэ.

ПТИ агентствын дамжуулһанай ёһоор, һаяар болохо һунгалтада Индиин президентын кандидадаар Индиин парламентын арадай палатын түрүүлэгшэ Санджива Редди тус партиин үмэнэһөө табигдахаар һунгагдаа гэжэ ИНК-гай түрүүлэгшэ Ниджалинганна сессиин һүүлшын үдэр — июлиин 13-да тусхайта ёһоор мэдүүлээ.

Реддиин кандидатура дэбжүүлхэ гэһэн шиидхэбэри ИНК-гай парламентска бүлэгэй хүтэлбэрилхы органой заседани дээрэ абтаа гэжэ конгрессэ дүтэ байгшад мэдээсэнэ. Премьер-министр Индира Ганди энэ кандидатурые буруушаажа дуугаа үгөө.

„ПРАВДА БУРЯТИИ" МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Нэгэдэхи хуудаһанда: республикын ажахынуудта үбһэ хуряалгын хэр ябажа байһан тухай олон нютагһаа ерэһэн мэдээсэлнүүд. «Эсэгэнэрэй газар дайда уряална» гэһэн С. Бутыринагай репортаж. ТАСС-ай шухала материалнууд. «Хилэ дээрэ болоһон хани барисаанай митинг».

Хоёрдохи хуудаһанда: үйлэдбэри дээрэ хүдэлмэришэдэй гээдэг сагые бага болгоһон тухай «Эхин ба үргэлжэлэл» гэһэн статья. «Түрэл орон доторнай» гэһэн гаршаг доро олон тоото информацинууд. «Холимол силос хайшан гээд бэлдэхэб» гэһэн статья.

Гурбадахи хуудаһанда. «Сахалинууд Байгал далайдаа бусана» гэһэн В. Харахиновай очеркын түгэсхэл. «Һураха дуратай хүнүүдтэ зорюулан» гэһэн Н. Никифоровэй статья. Хилын саанаһаа ерэһэн телеграммануд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: нютаг нютагай һонин. Соносхолнууд.

Сагай уларил

Улаан-Үдын авиаметстанциин мэдээсэһэнэй ёһоор, мүнөөдэр республика доторнай үүлэтэйшэг байха, урда аймагуудта аадар бороо орохо. Баруун хойноһоо һулаханаар һалхилха. Байгал шадар болон Баунтын аймагуудта 20—25, бэшэ нютагуудта 25—30, Улаан-Үдэдэ һүниндөө 13—15, үдэртөө 28—30 градус халуун байхаар хүлеэгдэнэ.

Июлиин 17—18-най үдэрнүүдтэ аймаг доторнай үүлэтэйшэг байха. Июлиин 17-до урда аймагуудта аадар орохо. Баруун хойноһоо һулаханаар һалхилха. Хойто аймагуудта 18—23, бэшэ нютагуудта 23—28 градус халуун байхаар багсаагдана.

АКАГИ ХАДЫН НЮУ...

Японой Акаги гэжэ хада хүнэй дура татамаар тиимэ үзэсхэлэн гоё бэшэшье һаа, 100 гаран жэлэй туршада дараанай баялиг бэдэрэгшэдэй анхарал хандуулһан зангаараа юм.

Ушарынь хадаа, домог болоһон аман үгын ёһоор, энэ хадын ташалангаар Токугавска сиогунадай хүтэлбэрилхы бүлэг (Япондо сиогунат гээшэ — феодальна сэрэгэй ноёдой дарлалтын системэ байһан. Токугавын гарбалай Сиогунууд 1603 онһоо 1867 он болотор Япон орониие зонхилжо байгаа) ехэ хэмжээнэй баялиг нюуһан байгаа ха.

«Мэйдзиин хубисхалай» удаа (1868 оной буржуазна революци) Японой император Мейдзи гэгшын талынхидай илалтын эли болоходо, сиогунадай финансын министр Кодзукэнносукэ Огури гэгшэ домог үгын ёһоор, мүнөөнэй япон иен мүнгөөр 18 триллион гэхэ гү, али 50 миллиард долларой сэнтэй, үг гарбалайнгаа бүхы алтые Акаги хадада нюуха хэрэг ударидаһан байгаа.

Тиигэжэ дүрсагдагша хадын ташалангаар 60—70 метр гүнзэгыдэ баялиг хадагалха уурхайнууд, хуурмаг шахтанууд малтагдаһан юм ха. Нюуса дараанай уурхай нүхэнүүдые малтажа бэлдэһэн бүхы 1500 хүдэлмэришэд ажалаа дүүргэмсээрээ алагдаһан байгаа. Гэбэшье тэдэнэй хоёрынь лэ аюулангүй Хоккейдо арал тээшэ зугадажа гаралсаһан юм ха. Тэдэнэр лэ Акаги хадын шуһата дараан тухай арад зоной дунда домог тарааһан түүхэтэй.

Тэрэ сагһа... гэрһэн 100 ... туршада да... тые олохон ... гэжэ оролд... нэгэн полиц... байһан Mac... са (мүнөө ... һатай) «Ма... тын мэдээсэ... дараанай ал... гэдэ наһанай... лые үнгэргөө.

Дэлхэйн ... дайнай үедэ ... саг алта, ... талдахадаа, ... баялиг оло... гэй бүхэли ... эльгээһэн ба... жэ хэдэн ... соо 300 шах... үдэр бүри А... ташалангууд... жэ, һархяа... малтабашье, ... үрэ гараагүй ... да нюусаяа д... гаараа.

Токио.

СЭНХИР ЭКРАНУУДТА

18.00 часһаа — үхибүүдтэ зорюулагдаһан мультфильмүүд. 18 час 20 минутаһаа 20 час 30 минута хүрэтэр Москваһаа дамжуулга. 20 час 30 минутаһаа һүүлэй һониннууд. 20 час 45 минутаһаа бэеын элүүр тухай киноочерк. 20 час 55 минутаһаа «... һэн телевизионно журн... лагдаха. 21 час 35 ... «Сибириин балет Япон... киноочерк. 22 час 05 ... классическа хүгжэмэй ... час 30 минутаһаа 24.00 ... тэр Москваһаа дамжуу... хэ.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕ...

Манай адрес, телефону...

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора—5... приёмная—54-93. зам. редактора—68-08, зам. редакт... 82-62, ответ. секретаря—50-52, зам. ответ. секретаря—... отделы: партийной жизни—60-91, сельского хозяйства—... 63-86, пропаганды и агитации—56-23, промышленнос... строительства—61-35, советского строительства и быта—... культуры и школ—60-21, писем и рабселькоров—67-81, ... формации—34-05, общественная приёмная—56-62, маш... бюро—57-63, фотолаборатория—33-61.

Н-04620. Зак. № 6...